

Inträdet på arbetsmarknaden efter gymnasieskolan

Examinerade 2016/2017

Inträdet på arbetsmarknaden efter gymnasieskolan Examinerade 2016/2017

Producent SCB, Statistiska
centralbyrån
Befolkning och välfärd
701 89 Örebro
010-470 50 00

Förfrågningar Gilbert Fontana Paula Kossack
010-479 60 71 010-479 60 05
Gilbert.Fontana@scb.se Paula.Kossack@scb.se

Det är tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Om du citerar, var god uppge källan på följande sätt:
Källa: SCB, Inträdet på arbetsmarknaden efter gymnasieskolan
Examinerade 2016/2017

The entry into the labor market after upper secondary school

Producer Statistics Sweden,
Population and Welfare
department
SE-701 89 Örebro, Sweden
+46 10-470 50 00

Enquiries Gilbert Fontana Paula Kossack
+46 10-479 60 71 +46 10-479 60 05
Gilbert.Fontana@scb.se Paula.Kossack@scb.se

It is permitted to copy and reproduce the contents in this publication.
When quoting, please state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, The entry into the labor market after upper
secondary school.

URN:NBN:SE:SCB-2020-A40BR2005_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Förord

I serien Temarapporter presenteras statistik och analyser för olika ämnesområden inom befolknings- och välfärdsstatistiken. Syftet med den här temarapporten är att beskriva inträdet på arbetsmarknaden för examinerade från gymnasieskolan 2016/17.

Rapporten avser att ge underlag för att bedöma hur väl gymnasieskolan förbereder för arbetsliv och vidare studier. Resultaten baseras på enkätundersökningen ”Inträdet på arbetsmarknaden för avgångna från gymnasieskolan 2016/17” som genomfördes under våren 2020. Därutöver finns statistik om övergång till eftergymnasiala studier inom ett läsår från avgångsåret 2016/17. När undersökningen genomfördes var arbetsmarknaden i chock som följd av åtgärderna för att stävja coronapandemins framfart i Sverige. Det återspeglas i resultaten vad gäller de examinerades sysselsättning. Förändringar mot föregående mätning måste ses i det ljuset. Statistik över hur de examinerade bedömer sin utbildning lär dock inte påverkats av pandemins effekter på ekonomin.

Rapporten riktar sig framförallt till politiker, tjänstemän på myndigheter och departement samt till arbetsmarknadens parter. Samtliga svar på enkätfrågorna och tabeller över övergången till vidare studier är publicerade på SCB:s webbplats.

Rapporten har utarbetats av Gilbert Fontana och Paula Kossack vid enheten för statistik om utbildning och arbete.

SCB i november 2020

Magnus Sjöström
Avdelningschef

Katarina Wizell
Enhetschef

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	5
Inledning	7
Gymnasieskolans syfte	7
Sysselsättning och matchning på arbetsmarknaden	8
Coronapandemin	9
Undersökningen 2020	10
Mer information	10
Sysselsättning efter gymnasieexamen	11
Huvudsaklig sysselsättning under våren 2020	12
Drygt 4 av 10 arbetar vid sidan av sina studier	20
Hälften har fått arbete på tidigare praktikplats	22
Lärlingsanställning efter gymnasieskolan	23
Nio av tio examinerade från yrkesprogram har haft ett varaktigt arbete sedan examen	24
Gig- och plattformsjobb	26
Fler med utländsk bakgrund har någon gång varit arbetslösa	28
Stor andel planerar att studera eller arbeta under hösten	31
Frivilligarbete	32
Matchning på arbetsmarknaden	33
Drygt hälften av de med yrkesexamen som arbetar har ett arbete som överensstämmer väl med utbildningen	33
Nio av tio examinerade är nöjda med sitt arbete	35
Gymnasieutbildningen bedöms tillräcklig av de flesta	36

Hälften av examinerade från yrkesprogram med matchande arbeten har fått lära sig det som behövs	40
Mer än hälften av de med matchande arbeten har stor nytta av yrkesämnena	41
Ungefär 1 av 3 examinerade från yrkesprogram ansåg att utbildningen i stor utsträckning förberett dem för arbetslivet	42
Eftergymnasiala studier efter gymnasieexamen.....	44
Drygt en av fyra påbörjade eftergymnasiala studier direkt efter gymnasieexamen	45
Övergången till högskolestudier	45
Få övergår till andra eftergymnasiala utbildningar	54
Kort om statistiken	56
Statistikens ändamål och innehåll	56
Enkätundersökningen 2020	56
Övergång till eftergymnasiala utbildningar	56
Information om statistikens framställning	57
Enkätundersökningen 2020	57
Övergång till eftergymnasiala utbildningar	57
Information om statistikens kvalitet	57
Enkätundersökningen 2020	57
Övergång till eftergymnasiala utbildningar	58
Referenser.....	59
Bilaga.....	60
Entrance to the labor market after upper secondary school	65
Summary (Obligatorisk)	65
List of figures and tables	67
List of terms	71

Sammanfattning

Våren 2020 genomfördes undersökningen Inträdet på arbetsmarknaden efter gymnasieskolan. Undersökningen var en enkätundersökning och riktade sig till examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17. Det är den andra uppföljningen av examinerade från den reformerade gymnasieskolan.

Lägre andel i arbete bland examinerade från yrkesprogram

Våren 2020, det vill säga tre år efter gymnasieexamen, hade cirka 70 procent av de examinerade från yrkesprogrammen arbete som huvudsaklig sysselsättning. I jämförelse med den föregående uppföljningen år 2017 har andelen med arbete som huvudsaklig sysselsättning minskat från ungefär 80 procent. Troligtvis beror den minskningen åtminstone delvis på coronapandemins inverkan på arbetsmarknaden. Totalt var det 16 procent av de examinerade från yrkesprogrammen som huvudsakligen studerade. Andelen som studerade var högre bland kvinnor än bland män.

Nästan en tredjedel av männen med examen från yrkesprogram hade under våren 2020 eller hade tidigare haft en lärlingsanställning efter gymnasieskolan. Motsvarande andel för kvinnor var knappt 10 procent.

Drygt hälften av de med yrkesexamen hade ett arbete som överensstämde helt eller till stor del med det område utbildningen var inriktad mot, och den andelen var större bland män än bland kvinnor. Sedan uppföljningen år 2017 har överensstämmelse mellan utbildning och arbete inte förändrats.

8 av 10 av de examinerade från yrkesprogram som under våren 2020 hade ett arbete bedömde att deras arbete krävde en gymnasial utbildning. Av dem som hade arbeten som överensstämde väl med utbildningen tyckte drygt hälften att de under utbildningen fick lära sig det som behövdes för att utföra sina huvudsakliga arbetsuppgifter och ungefär 4 av 10 bedömde att de hade stor nytta av yrkesämnena i sitt arbete. En tredjedel av samtliga examinerade, oavsett om de arbetade våren 2020 eller inte, ansåg att utbildningen i stor utsträckning förberett dem för arbetslivet.

Drygt 7 av 10 examinerade från högskoleförberedande program har studerat på högskola

Våren 2020 uppgav drygt 70 procent av de examinerade från högskoleförberedande program att de har eller hade studerat på högskolan och drygt 60 procent hade studier som huvudsaklig sysselsättning. Andelen examinerade med utländsk bakgrund som har eller hade studerat och som hade studier som huvudsaklig

sysselsättning var större jämfört med examinerade med svensk bakgrund.

Drygt hälften av de examinerade från högskoleförberedande program som studerat på högskolan tyckte att gymnasieutbildningen i stor utsträckning förberett dem för studier på högskolan. Det fanns ingen skillnad mellan kvinnor och män.

Av de examinerade från högskoleförberedande program hade ungefär 2 av 3 ett arbete. Ungefär hälften av dessa hade ett arbete som huvudsaklig sysselsättning och resterande hade arbete som bisyssla. Av alla som arbetade tyckte knappt 6 av 10 att gymnasieutbildningen var en tillräcklig utbildningsnivå för att utföra sitt jobb.

Coronapandemin har påverkat de examinerades sysselsättning

Ungefär 70 procent av de examinerade från gymnasieskolan uppgav att deras huvudsakliga sysselsättning på något sätt påverkats av coronapandemin. Av de examinerade med arbete som huvudsaklig sysselsättning uppgav ungefär en fjärdedel att de hade gått eller skulle gå ner i arbetstid som en följd av pandemin. Av de examinerade som hade studier som huvudsaklig sysselsättning uppgav drygt 60 procent att deras studier hade eller skulle påverkas negativt. Dessutom uppgav nästan hälften av de arbetsökande att de upplevde att det blivit svårare att få ett arbete.

Inledning

Undersökningen Inträdet på arbetsmarknaden har genomförts av Statistiska centralbyrån (SCB) sedan 1996. Det huvudsakliga syftet har varit att mäta om personer som avslutat gymnasieskolan respektive en högskoleutbildning arbetar och om deras arbete är inom ett för utbildningen relevant område. Mätningarna har skett tre år efter avslutad utbildning. Fram till 2006 omfattade undersökningen både avgångna från högskolan och gymnasieskolan. Liknande undersökningar, så kallade gymnasie- och högskoleuppföljningar, har gjorts sedan slutet av 1960-talet. Sedan 2006 har undersökningarna genomförts som separata undersökningar för gymnasieskolan respektive högskolan.

Den här rapporten ger en bild av inträdet på arbetsmarknaden för examinerade från gymnasieskolan 2016/17 till och med våren 2020. Senast genomfördes denna undersökning 2017 vilket var den första uppföljningen av avgångna från den reformerade gymnasieskolan som infördes 2011. Den här studien är således den andra uppföljningen av avgångna som studerat gymnasieskolan enligt läroplanen Gy 2011. I rapporten redovisas dessutom statistik om övergången till eftergymnasiala studier inom ett läsår efter examen från gymnasieskolan 2016/17.

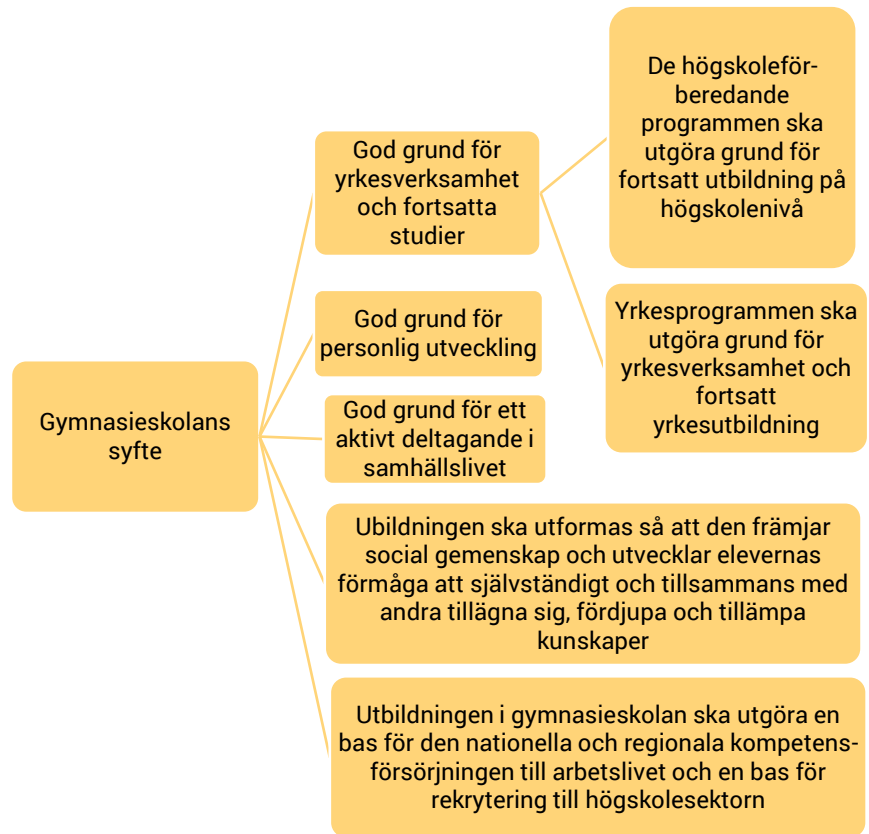
Gymnasieskolans syfte

I Figur 1 ges en översikt av gymnasieskolans syfte. Enligt Skollagen (2008:100) ska gymnasieskolan bland annat ge god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier. Utbildningarna ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet samt en bas för rekrytering till högskolesektorn.

Inom de nationella gymnasieprogrammen syftar yrkesprogrammen till att ge grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning. Målet med en yrkesexamen är att eleven ska uppnå en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande för att vara väl förberedd för yrkeslivet. Eleverna på dessa program ska dessutom ges möjlighet att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå. De högskoleförberedande programmen ska utgöra grund för fortsatt utbildning på högskolenivå. Målet med en högskoleförberedande examen är att eleven ska ha tillräckliga kunskaper för att vara väl förberedd för högskolestudier.

Figur 1. Översikt av Gymnasieskolans syfte

Gymnasieskolans syfte enligt 15 och 16 kapitel Skollag (2010:800)

Sysselsättning och matchning på arbetsmarknaden

På arbetsmarknaden bestäms sysselsättningen av utbudet och efterfrågan på arbetskraft. Nivån på sysselsättning påverkas dessutom av arbetsmarknadens funktionssätt. Utformningen av regelverk, institutioner och ekonomisk-politiska åtgärder som exempelvis skatter, löneförhandlingssystem och arbetslöshetsersättning har betydelse.

Sysselsättningen påverkas också av friktioner i sök- och matchningsprocesserna. Matchningen på arbetsmarknaden handlar i grunden om hur utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden möter varandra. Utan en väl fungerande matchning på arbetsmarknaden finns en risk för minskad produktivitet om arbetskraften är felallokerad. Arbetstagare kan antas vara som mest produktiva i yrken som överensstämmer med dennes utbildning och kompetens.

Utbudet och efterfrågan av examinerade från gymnasieskolan påverkas dels av om hur många som kan och vill arbeta inom ett visst yrke och hur stor arbetsgivarnas efterfråga på personal är. Dessutom har kvalifikationerna som examinerade från gymnasieskolan har och hur väl

det motsvarar arbetsgivares krav på ny personal betydelse för sysselsättningen.

Efterfrågan på utbildade påverkas av den strukturella och den konjunkturella utvecklingen av efterfrågan på examinerade med olika kvalifikationer. Branscher och yrken utvecklas ständigt och därmed ändras också efterfrågan på personal. I tider av högkonjunktur med generellt sett låg arbetslöshet är det enklare för unga att få det första arbetet efter gymnasieskolan och chansen att få ett arbete som överensstämmer med utbildningen är bättre. I tider av hög arbetslöshet kan det vara svårare för unga att få ett arbete och sannolikt kan det också vara svårare att få ett arbete som matchar utbildningen om konkurrensen om jobben är större.

Coronapandemin

I närtid har den svenska ekonomin påverkats kraftigt av den globala coronapandemin och de efterföljande åtgärder som vidtagits för att minska smittspridningen. Antalet varsel på arbetsmarknaden ökade kraftigt under våren och den ekonomiska aktiviteten minskade markant. Vissa branscher drabbades hårdare än andra. Under våren var nedgången i försäljningen påtaglig bland resebyråer, fordonsindustri, hotellverksamhet och restauranger.

Under våren genomförde regeringen ett flertal åtgärder för att stävja utvecklingen med en minskande ekonomisk aktivitet. Under april infördes en ny lag för korttidspermittering i syfte att underlätta för drabbade företag att behålla sin personal istället för att säga upp dem och på så sätt kunna växla upp snabbt igen när läget vänder. I korthet innebär det att den anställde kan gå ner i arbetstid under en period samtidigt som staten ger ekonomiskt stöd till arbetsgivaren. Även andra åtgärder som slopat karensavdrag, tillfälliga ändringar i a-kassan och utökade platser på universitet, högskolor och yrkesutbildningar beslutades under våren.

Examinerade från gymnasieskolan har sannolikt påverkats av coronapandemin i hög utsträckning. Unga personer har generellt en högre arbetslöshet än vuxna. Att ungdomar i regel också har en relativt kort anställningstid ökar risken att förlora jobben vid eventuella personalneddragningar. Både under 1990-talskrisen och efter den globala finanskrisen år 2008 ökade arbetslösheten för ungdomar kraftigare än för andra åldersgrupper. Under andra kvartalet 2020

uppgick arbetslöshetstalet för ungdomar i åldern 15–24 till 30,3 procent.¹

Undersökningen 2020

Resultaten i rapporten bygger i huvudsak på en enkätundersökning som riktade sig till avgångna från gymnasieskolan 2016/17. Undersökningen genomfördes våren 2020 under månaderna april, maj och juni. I undersökningen ingick både examinerade och elever som genomgått hela utbildningen men som inte uppfyllde kraven för examen (avgångna med studiebevis). Ett kapitel i rapporten handlar dessutom om övergång till eftergymnasiala studier. Uppgifterna i det kapitlet bygger på statistik om *Övergången från gymnasieskola till eftergymnasiala utbildningar*.

Rapporten syftar till att ge svar på följande frågor:

- Hur ser sysselsättningen ut för examinerade från yrkesprogram och från högskoleförberedande program? Hur många arbetar och hur många studerar tre år efter utbildningen?
- Hur bedömer examinerade från yrkesprogram överensstämmelsen mellan arbetet och det område som utbildningen var inriktad mot och vilken utbildningsnivå bedöms som tillräcklig för arbetet?
- Hur väl känner sig de examinerade förberedda för arbetslivet respektive för högskolestudier?

Mer information

Du hittar den här rapporten och tillhörande statistikbilagor på SCB:s webbplats (www.scb.se/uf0512). Följande statistikbilaga i Excel hör till rapporten:

- Inträdet på arbetsmarknaden för avgångna från gymnasieskolan 2016/17.

Även Skolverket publicerar statistik och PM om elevers etablering på arbetsmarknaden. De finns tillgängliga på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Statistik om övergången till eftergymnasiala studier finns på SCB:s webbplats (www.scb.se/UF0542).

¹ Skattningsens felmarginal uppgick till $\pm 2,1$. Motsvarande arbetslöshetstal för ungdomar i åldern 15–24 andra kvartalet 2019 uppgick till 23,3 procent. Mer information om arbetskraftsundersökningarna finns på SCB:s webbplats www.scb.se/am0401.

Sysselsättning efter gymnasieexamen

Det här kapitlet handlar om examinerade från gymnasieskolan 2016/17 och deras sysselsättning till och med våren 2020. De flesta resultat bygger på en enkätundersökning som genomfördes våren 2020, men det finns även tidsserier där resultaten från årets undersökning jämförs med tidigare enkätundersökningar.

De viktigaste resultaten

- Under våren 2020 hade 47 procent studier som huvudsaklig sysselsättning och 44 procent arbete. Fler kvinnor studerade och fler män arbetade.
- Andelen med arbete som huvudsaklig sysselsättning var ungefär 10 procentenheter lägre än vid uppföljningen 2017, vilket åtminstone delvis förklaras av coronapandemins inverkan på arbetsmarknaden. Samtidigt har andelen med studier som huvudsaklig sysselsättning ökat något, vilket inte kan förklaras av coronapandemin eftersom uppföljningen genomfördes mitt under pågående termin.
- Av de examinerade med arbete som huvudsaklig sysselsättning uppgav 20 procent att de hade gått eller skulle gå ner i arbetstid som en följd av coronapandemin. Av de examinerade med studier som huvudsaklig sysselsättning uppgav drygt 60 procent att deras studier hade eller skulle påverkas negativt av coronapandemin.
- Bland kvinnor med examen från yrkesprogram arbetade ungefär 63 procent. Motsvarande andel bland män var 76 procent. Bland kvinnor var det istället vanligare att studera.
- Bland examinerade från högskoleförberedande program hade ungefär 3 av 10 arbete som huvudsaklig sysselsättning och 6 av 10 studier. Det var samma mönster för kvinnor och män.
- Drygt 4 av 10 arbetade vid sidan av sina studier.
- Hälften av de examinerade från yrkesprogram arbetade eller hade tidigare arbetat på en arbetsplats där de under gymnasietiden genomfört arbetsplatsförlagt lärande (APL), praktik eller lärlingsutbildning. Andelen var större bland män än bland kvinnor.
- Ungefär 4 av 10 examinerade hade någon gång varit arbetslösa sedan de avslutade sin utbildning, vilket är i nivå med föregående uppföljning.
- Andelen som varit arbetslösa var större bland examinerade med utländsk bakgrund jämfört med examinerade med svensk bakgrund (knappt hälften jämfört med 4 av 10). Dessutom var andelen som någon gång studerat för att undvika arbetslöshet dubbelt så hög

bland examinerade med utländsk bakgrund (4 av 10) jämfört med examinerade med svensk bakgrund (2 av 10).

- Nästan en tredjedel av männen med examen från yrkesprogram har eller har haft en lärlingsanställning efter gymnasieskolan. Motsvarande andel för kvinnor var knappt 10 procent.

Huvudsaklig sysselsättning under våren 2020

En viktig del i undersökningen är att undersöka hur stor andel av de examinerade som arbetar eller studerar. I arbete som sysselsättning ingår både anställning och egenföretagare vid mättillfället². De som inte har arbete eller studier som huvudsaklig sysselsättning är arbetssökande eller har en aktivitet via Arbetsförmedlingen³. De kan också vara helt eller delvis långvarigt sjuka, tjänstlediga eller göra något annat. Vid kortare frånvaro, mindre än tre månader, räknas den ordinarie sysselsättningen. De som hade annan huvudsaklig sysselsättning än arbete frågades om de ändå arbetade något under mätperioden. Denna typ av arbete kallas för arbete som bisyssla.

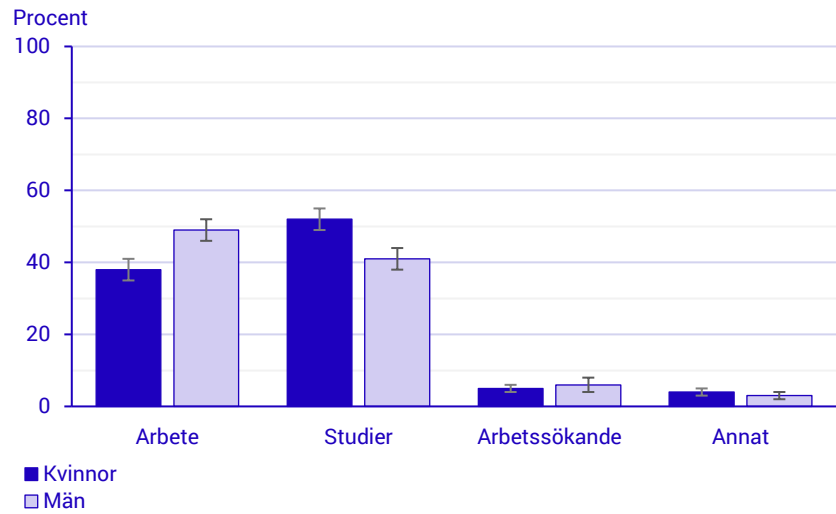
Nio av tio arbetade eller studerade

Våren 2020 var studier den vanligaste sysselsättningen bland examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17 (47 procent). Kvinnor studerade i högre utsträckning än män. Totalt sett hade 44 procent arbete som sin huvudsakliga sysselsättning. Andelen var större bland män jämfört med kvinnor. Sammantaget hade 91 procent av de med examen från gymnasieskolan arbete eller studier som huvudsaklig sysselsättning. Totalt uppgav 6 procent att de var arbetssökande. Bland dem fanns inga statistiskt signifikanta skillnader mellan könen.

² I enkätundersökningen var ingen mätvecka angiven. Uppgifterna avser därför hela insamlingsperioden mellan april och juni 2020.

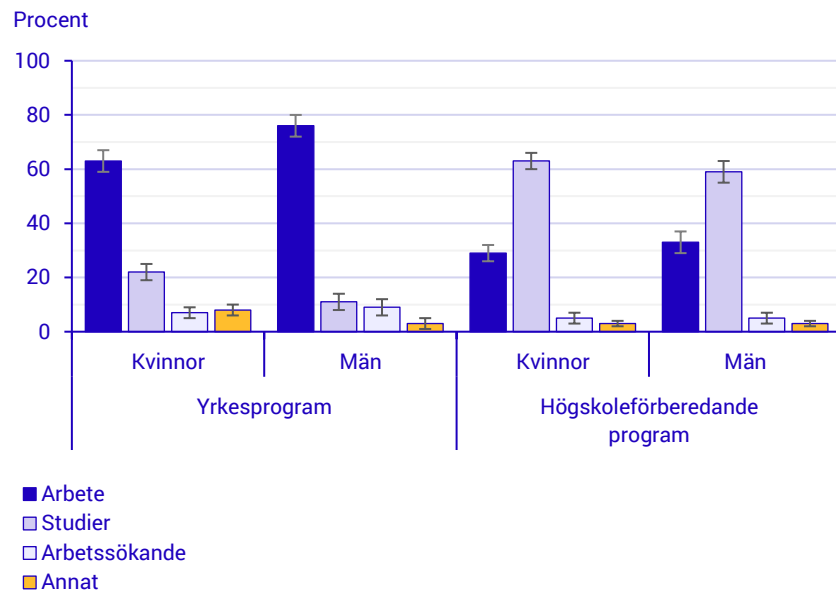
³ Definitionen av arbetssökande och arbetslös i denna rapport är inte jämförbar med den definition av arbetslöshet som används i SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU). I AKU definieras en arbetslös som en person som är utan arbete, kan ta ett arbete och aktivt sökt arbete eller som avvaktar ett arbete som börjar inom tre månader. I enkätundersökningen fick respondenten själv avgöra om denne hade varit arbetslös eller arbetssökande.

Diagram 1. Huvudsaklig sysselsättning våren 2020 efter kön
 Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Den huvudsakliga sysselsättningen för de examinerade skiljde sig kraftigt mellan olika programtyper. Bland de examinerade från yrkesprogram hade ungefär 7 av 10 arbete som huvudsaklig sysselsättning. Det var vanligare att män hade arbete som huvudsaklig sysselsättning jämfört med kvinnor. En större andel kvinnor hade istället studier som huvudsaklig sysselsättning. Bland de examinerade från högskoleförberedande program hade drygt 6 av 10 studier och ungefär 3 av 10 arbete som huvudsaklig sysselsättning. Det fanns inga skillnader mellan kvinnor och män.

Diagram 2. Huvudsaklig sysselsättning våren 2020 efter kön och programtyp
 Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

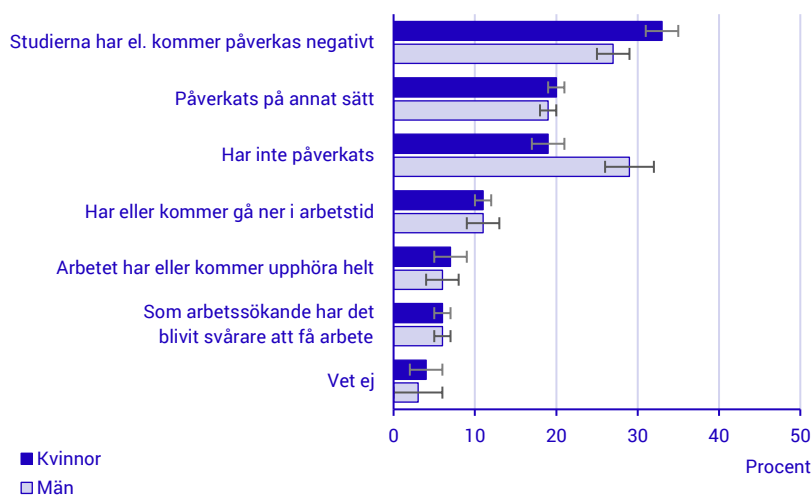
Coronapandemin har påverkat de examinerades huvudsakliga sysselsättning

Coronapandemin och de efterföljande restriktionerna för att minska smittspridningen har påverkat den svenska ekonomin i allmänhet och arbetsmarknaden i synnerhet. Under det andra kvartalet 2020 minskade sysselsättningen och arbetslösheten steg. Även många universitet och högskolor vidtog åtgärder för att minska smittspridningen genom att bland annat övergå till distansundervisning.

I enkätundersökningen blev de gymnasieavgångna tillfrågade om hur de upplevde att coronapandemin påverkat deras huvudsakliga sysselsättning. Drygt 70 procent av de examinerade ansåg att coronapandemin på något sätt påverkat deras huvudsakliga sysselsättning. Totalt sett är det vanligast att examinerade upplever att deras studier har eller kommer att påverkas negativt, vilket i viss mån kan härledas till att studier var den huvudsakliga sysselsättning som var vanligast för de examinerade våren 2020. Det är en större andel kvinnor än män som upplever att deras studier har eller kommer att påverkas negativt av coronapandemin. Män ansåg i högre utsträckning än kvinnor att deras huvudsakliga sysselsättning inte påverkats av coronapandemin.

Diagram 3. Upplevd påverkan på huvudsaklig sysselsättning av coronapandemin efter kön

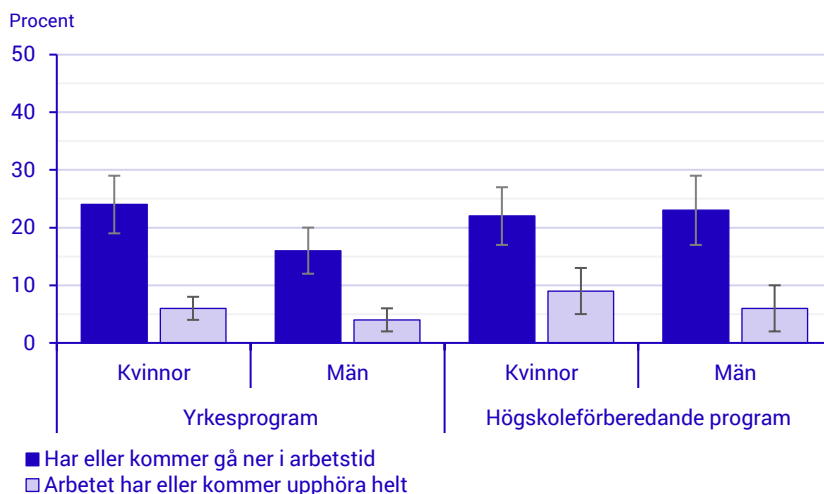
Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

En femtedel av de examinerade med arbete uppger att de har eller kommer gå ner i arbetstid

Av de examinerade som under våren 2020 hade arbete som huvudsaklig sysselsättning uppgav 20 procent att de hade gått ner eller skulle gå ner i arbetstid. Ungefär 1 av 20 uppgav att deras arbete hade upphört eller skulle upphöra helt. Det fanns inga statistiskt signifikanta skillnader mellan kvinnor och män totalt sett eller inom programtyperna.

Diagram 4. Upplevd påverkan av coronapandemin för examinerade med arbete som huvudsaklig sysselsättning våren 2020 efter programtyp och kön
 Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

30 procent av de arbetslösa har blivit av med arbetet på grund av coronapandemin

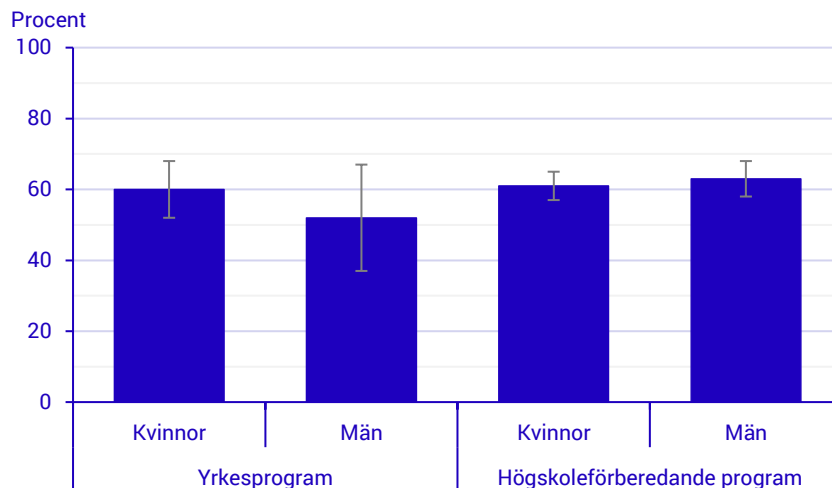
Coronapandemin har även påverkat situationen för de arbetsökande. Nästan 30 procent uppgav att deras arbete hade upphört som följd av coronapandemin. Knappt hälften av de arbetsökande uppgav också att det upplevde att det blivit svårare att få ett arbete på grund av coronapandemin. Dessa andelar skiljde sig inte mellan könen eller efter programtyp.

TVÅ AV TRE studerande uppger att deras studier påverkats negativt av coronapandemin

Nästan hälften av de examinerade från gymnasieskolan 2016/17 hade under våren 2020 studier som huvudsaklig sysselsättning. Av dem uppgav drygt 60 procent att deras studier hade eller skulle komma att påverkas negativt av coronapandemin. Det fanns inga statistiskt signifikanta skillnader mellan män och kvinnor totalt sett eller mellan programtyperna.

Diagram 5. Andel som uppgav att studierna har eller kommer att påverkas negativt av coronapandemin, examinerade med studier som huvudsaklig sysselsättning våren 2020 efter kön och programtyp

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Krisen har påverkat de med arbete på olika sätt.

I uppföljningen fick de avgångna från gymnasieskolan även uttrycka sig om coronapandemin påverkat deras huvudsakliga sysselsättning på något annat sätt. För de avgångna med arbete som huvudsaklig sysselsättningen var svaren varierande. Vissa uttryckte att arbetsbelastningen på jobbet ökat som följd av bland annat ändrade arbetsrutiner och ökad sjukfrånvaro från kollegor. Andra uttryckte istället att de fått mindre att göra på sina arbeten som följd av färre kunder eller inställda leveranser.

Distansstudier främsta effekt bland studerande

Bland de med studier som huvudsaklig sysselsättning uttryckte många att övergången till distansstudier var coronapandemins främsta påverkan. Vissa ansåg att distansundervisning haft positiva effekter på studierna medan andra uttryckte vissa svårigheter med att bedriva studier på distans. En del uttryckte även oro kring inställda examinationer och svårigheter att hitta praktikplatser för att genomföra verksamhetsförlags utbildning (VFU).

Färre har arbete som huvudsaklig sysselsättning än tidigare

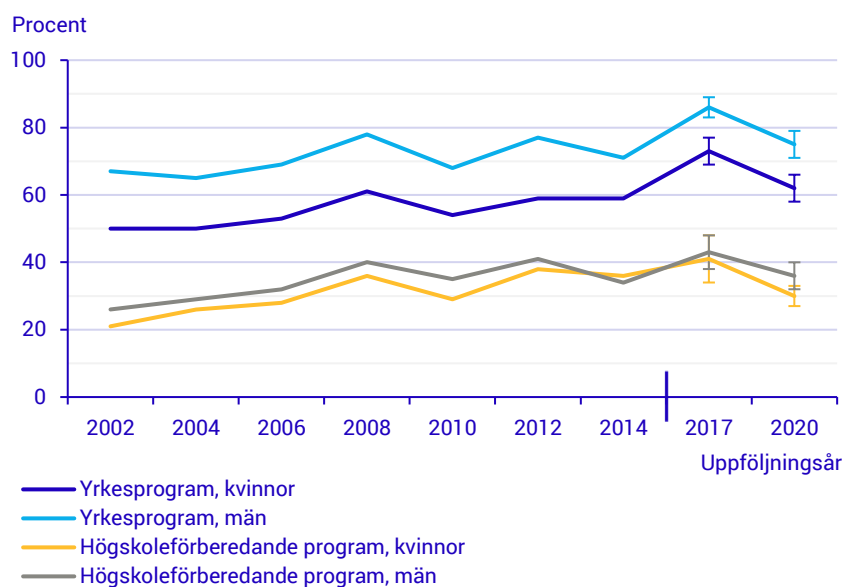
Ett viktigt verktyg för att utvärdera gymnasieskolan är möjligheten att kunna jämföra de avgångnas huvudsakliga sysselsättning över tid.⁴

⁴ Jämförelser av resultat för avgångna från den gamla och den nya gymnasieskolan måste göras med försiktighet och det gäller särskilt jämförelser av programtyper då programutbudet och programinnehållet har förändrats. Vid jämförelser över tid ingår elever med slutbetyg från gymnasieskolan för uppföljningar till och med 2014 och avgångna med examen respektive studiebevis på minst 2500 poäng för uppföljningen 2017 och 2020. Elever med slutbetyg enligt Lpf 94 kan jämföras med avgångna enligt Gy 2011. Här likställs yrkesförberedande program enligt Lpf 94 med yrkesprogram enligt Gy 2011, på samma sätt likställs studieförberedande program enligt Lpf 94 med högskoleförberedande program enligt Gy 2011.

Under våren 2020 föll andelen med arbete som huvudsaklig sysselsättning till 45 procent jämfört med 56 procent vid den senaste uppföljningen som genomfördes våren 2017.

Andelen som hade arbete som huvudsaklig sysselsättning minskade för avgångna från både yrkesprogram och högskoleförberedande program jämfört med uppföljningsåret 2017. För avgångna från yrkesprogram har andelen med arbete som huvudsaklig sysselsättning minskat från 8 av 10 procent till 7 av 10. Motsvarande andel för avgångna från högskoleförberedande program föll från drygt 4 av 10 till en tredjedel. Dessa skillnader mellan uppföljningsåren är statistiskt signifikanta för både avgångna män och kvinnor från yrkesprogram och för avgångna kvinnor från högskoleförberedande program. Den minskade andelen i arbete är jämförbar med förändringen mellan uppföljningsåren 2008 och 2010, vilken var en period när den svenska arbetsmarknaden i stor utsträckning var påverkad av den globala finanskrisen.

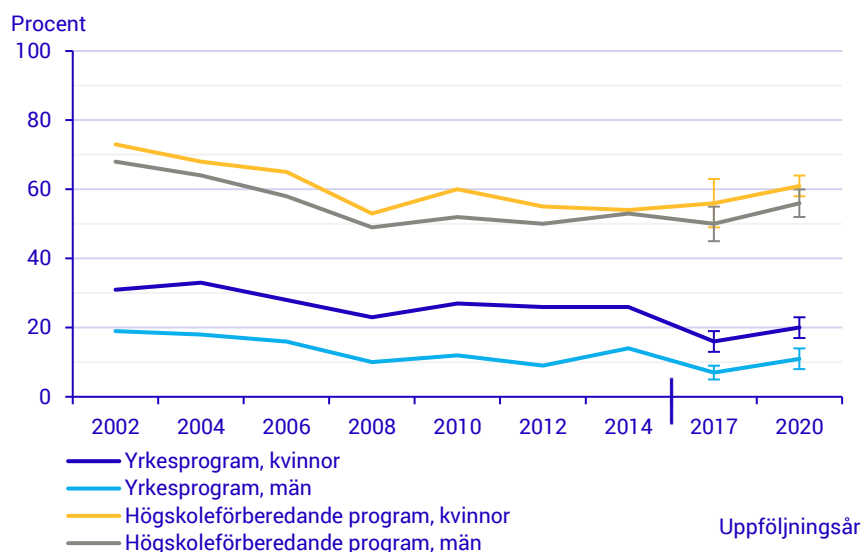
Diagram 6. Andel med arbete som huvudsaklig sysselsättning 3 år efter gymnasieskolan
Avgångna från gymnasieskolan läsåren 1998/99 - 2016/17

Fler har studier som huvudsaklig sysselsättning

Totalt sett har andelen avgångna som har studier som huvudsaklig sysselsättning ökat från knappt 4 av 10 uppföljningsåret 2017 till drygt 4 av 10 uppföljningsåret 2020. I likhet med föregående uppföljningsår har kvinnor avgångna från yrkesprogram i högre grad studier som huvudsaklig sysselsättning än män. Det finns dock ingen statistiskt signifikant skillnad mellan uppföljningsåren för män och kvinnor med avseende på programtyp.

Diagram 7. Andel med studier som huvudsaklig sysselsättning 3 år efter gymnasieskolan
Avgångna från gymnasieskolan läsåren 1998/99 – 2016/17

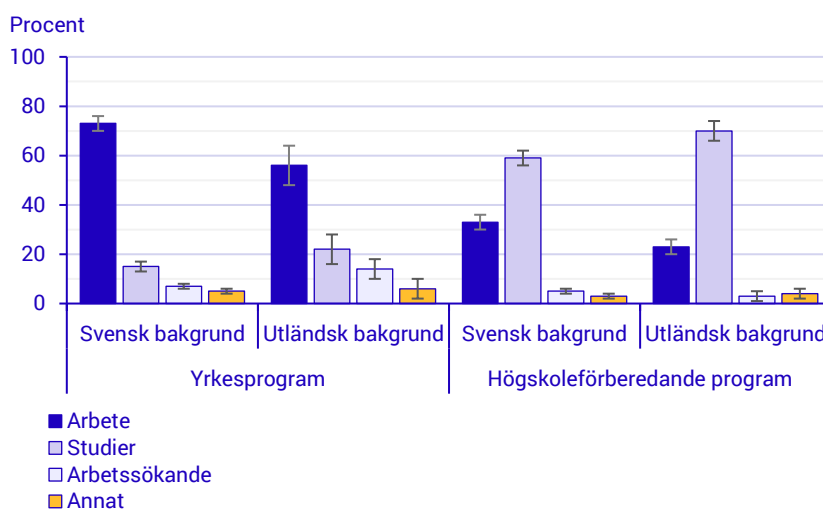

Vanligare att examinerade med utländsk bakgrund studerar vidare

Examinerade med utländsk bakgrund har i hög utsträckning studier som huvudsaklig sysselsättning

Andelen examinerade med svensk bakgrund hade under våren 2020 i högre utsträckning arbete som huvudsaklig sysselsättning i jämförelse med examinerade med utländsk bakgrund. Det gäller både för examinerade från yrkesprogram och högskoleförberedande program. Totalt sett var det istället vanligare att examinerade med utländsk bakgrund hade studier som huvudsaklig sysselsättning.

Diagram 8. Huvudsaklig sysselsättning våren 2020 efter bakgrund och programtyp
Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Huvudsaklig sysselsättning skiljer sig mellan examinerade och avgångna med studiebevis

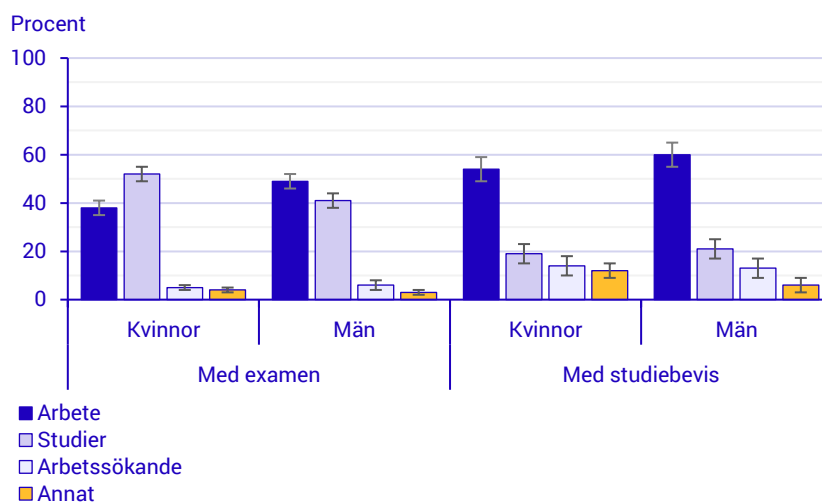
I uppföljningen ingick utöver avgångna med examen även ungdomar som läst ett helt program på minst 2 500 poäng men som inte avslutat

med examen utan istället fått ett studiebevis. Den huvudsakliga sysselsättningen skiljer sig åt beroende på om ungdomarna slutfört gymnasieutbildningen med eller utan examen.

Totalt sett var andelen som hade arbete som huvudsaklig sysselsättning lägre bland de som avslutade gymnasieutbildning med examen. Av de examinerade hade drygt 4 av 10 arbete som huvudsaklig sysselsättning. Motsvarande andel bland avgångna med studiebevis var knappt 6 av 10. De examinerade studerade istället i större utsträckning. Andelen studerande i gruppen med en gymnasieexamen var mer än dubbelt så stor jämfört med de avgångna som avslutat gymnasieskolan med ett studiebevis.

Bland de med gymnasieexamen fanns det skillnader mellan könen. Kvinnor hade i större utsträckning studier som huvudsaklig sysselsättning medan män istället i större utsträckning hade arbete som huvudsaklig sysselsättning. Bland de med studiebevis fanns inga tydliga skillnader mellan kvinnor och män.

Diagram 9. Huvudsaklig sysselsättning våren 2020 efter kön och avgångsbetyg
Avgångna från gymnasieskolan läsåret 2016/17

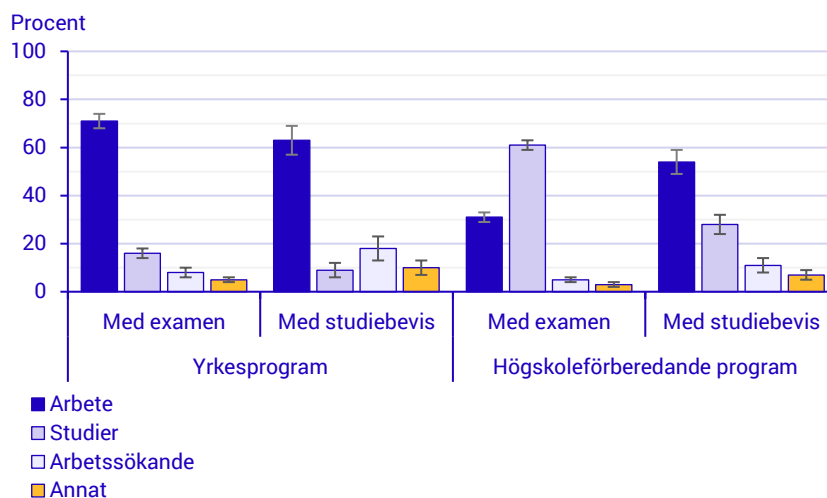

Även inom olika programtyper fanns det skillnader i sysselsättning mellan de som avslutade gymnasieskolan med en examen eller ett studiebevis. Drygt 60 procent av de som avslutat ett högskoleförberedande program med en examen hade studier som huvudsaklig sysselsättning. Motsvarande andel för de som avslutat gymnasiet med ett studiebevis var knappt 30 procent.

Nästan 1 av 5 med studiebevis från yrkesprogram var arbetssökande

Bland de som slutfört ett yrkesprogram är skillnaderna i huvudsaklig sysselsättning mellan de med examen och de med studiebevis generellt mindre. Dock är andelen som är arbetssökande relativt hög; nästan en av fem som avslutat ett yrkesprogram med studiebevis var arbetssökande tre år efter avslutad gymnasieutbildning.

Diagram 10. Huvudsaklig sysselsättning våren 2020 efter avgångsbetyg och programtyp
Avgångna från gymnasieskolan läsåret 2016/17

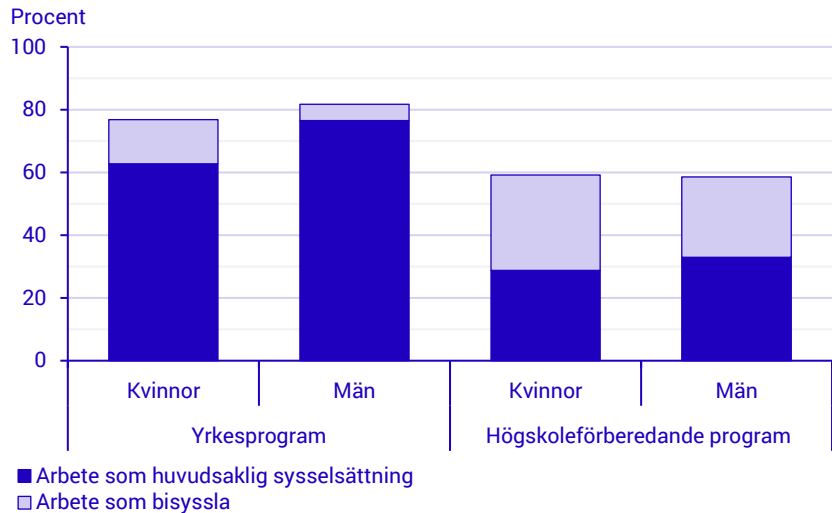
Drygt 4 av 10 arbetar vid sidan av sina studier

Av de examinerade hade drygt 4 av 10 arbete som huvudsaklig sysselsättning, men totalt sett hade två tredjedelar någon form av arbete under våren 2020. Vid det föregående uppföljningsåret 2017 hade tre fjärdedelar någon form av arbete. I gruppen som hade någon form av arbete ingår både de som hade arbete som huvudsaklig sysselsättning och de som hade arbete som bisyssla.

För examinerade från yrkesprogram hade 8 av 10 någon form av arbete under våren 2020. Motsvarande andel för examinerade från högskoleförberedande program uppgick till knappt 6 av 10. Andelen som hade ett arbete som bisyssla var större för examinerade från högskoleförberedande program jämfört med examinerade från yrkesprogram.

Diagram 11. Arbete som huvudsaklig sysselsättning eller bisyssla våren 2020 efter programtyp och kön

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

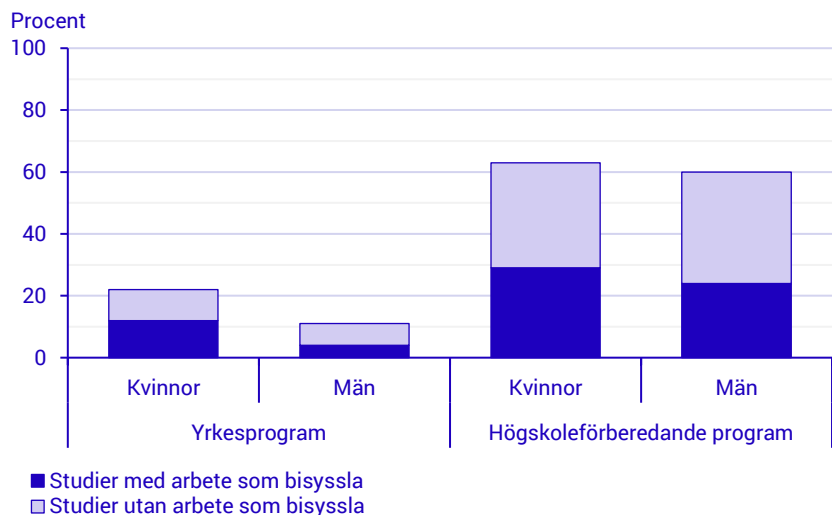

Under våren 2020 arbetar en lägre andel vid sidan av sina studier jämfört med 2017

Av de examinerade som under våren 2020 hade studier som huvudsaklig sysselsättning hade drygt 4 av 10 arbete vid sidan av sina studier. Vid uppföljningsåret 2017 var motsvarande andel nästan hälften. Andelen som hade arbete som bisyssla vid sidan om sina studier varierade inte mellan programtyperna. Dock var andelen kvinnor som hade arbete som bisyssla något större jämfört med män både bland examinerade från yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Diagram 12. Studier som huvudsaklig sysselsättning våren 2020 efter programtyp, kön och förekomst av arbete som bisyssla

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Ingen förändring jämfört med uppföljningen 2017.

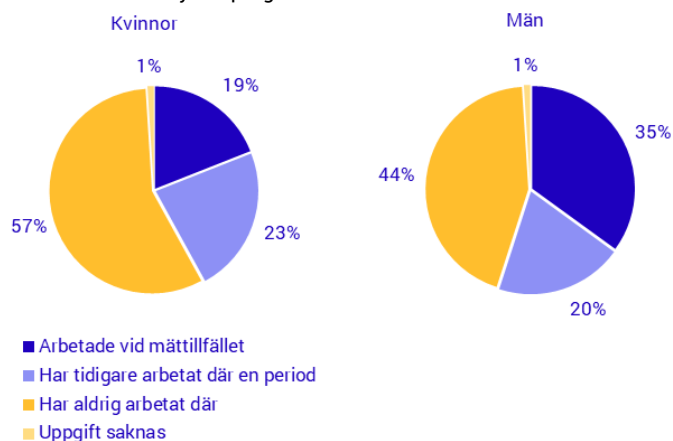
Hälften har fått arbete på tidigare praktikplats

Hälften av de examinerade från yrkesprogram arbetade eller hade tidigare arbetat på en arbetsplats där de under gymnasietiden genomfört arbetsplatsförlagt lärande (APL), praktik eller lärlingsutbildning. En ungefär lika stor andel hade dock aldrig arbetat på en sådan arbetsplats. En större andel män än kvinnor arbetar på en arbetsplats där de genomfört APL eller liknande. Bland männen arbetade under våren drygt en tredjedel på en sådan arbetsplats medan motsvarande andel för kvinnor var knappt 2 av 10. Andelen kvinnor som aldrig arbetat på en sådan arbetsplats var dessutom större jämfört med män.

Jämfört med uppföljningsåret 2017 finns inga statistiskt signifikanta skillnader för andelen som uppgav att de arbetade eller tidigare arbetat på arbetsplats där de gjort praktik.

Diagram 13. Arbete på arbetsplats där de examinerade genomfört APL, praktik eller lärlingsutbildning efter kön⁵

Examinerade från yrkesprogram läsåret 2016/17

⁵ På grund av ett programmeringsfel i webbenkäten har uppgiften imputerats för 261 svarande. Detta innebär att osäkerheten för denna fråga kan vara större än för övriga frågor. På total nivå bedöms imputeringen påverka kvaliteten i låg grad. Mer information ges i avsnittet *Kort om statistiken*.

Lärlingsanställning efter gymnasieskolan

Efter examen från yrkesprogram finns inom vissa branscher möjlighet till lärlingsanställning. Lärlingsanställningen leder till erkända yrkeskvalifikationer inom ett särskilt yrkesområde. Hela eller stora delar av utbildningen sker på arbetsplatsen, men oftast innehåller den även yrkesteoretiska moment.⁶

Inom vissa branscher är avtalsreglerade lärlingsanställningar vanligt, dock utgör de en relativt begränsad andel av arbetsmarknaden. Inom exempelvis bygg-, el-, måleri- och VVS-branschen är dessa typer av lärlingsanställningar vedertagna och samordnas vanligen av branschernas yrkesnämnder. Efter genomförd lärlingsanställning erhålls ett yrkesbevis. Inom dessa branscher kan företag även erbjuda möjligheten att bli så kallad företagslärling med syfte att ge möjlighet till karriärsbyte. I de fall genomförs hela utbildningen på företaget där lärlingen blir anställd.

Nästan 3 av 10 tio män med examen från yrkesprogram har haft lärlingsanställning

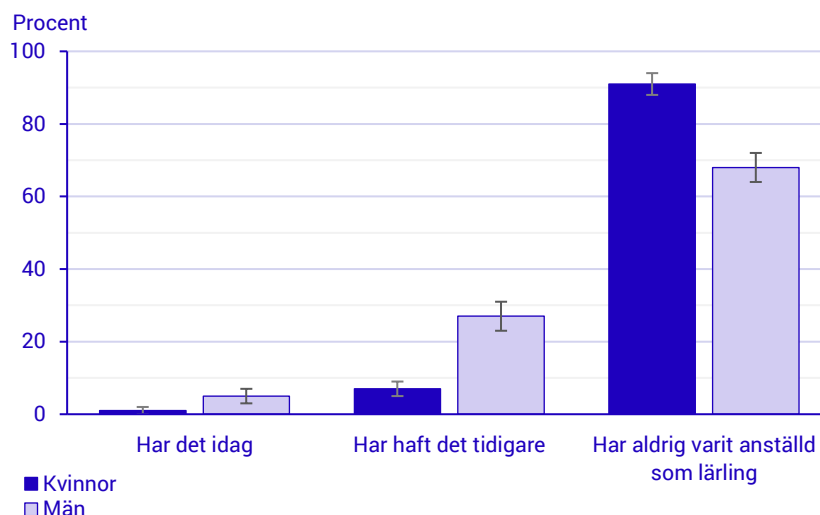
Av de examinerade från gymnasiet läsåret 2016/17 hade totalt 1 av 10 haft en lärlingsanställning efter att de avslutat gymnasieskolan eller hade en sådan under våren 2020. Nästan en fjärdedel av de examinerade från yrkesprogram var våren 2020 anställda eller hade tidigare varit anställda som lärlingar. Dessa utgörs troligtvis i hög grad av avtalsreglerade lärlingsanställningar. Bland examinerade från högskoleförberedande program var motsvarande andel 4 procent. Dessa utgörs troligtvis av så kallade företagslärlingar som inte genomfört en grundutbildning inom området och istället genomför hela utbildningen på företaget. Bland de examinerade från yrkesprogram finns det skillnader mellan könen. Nästan en tredjedel av männen har eller har haft en lärlingsanställning efter att ha examinerats från gymnasieskolan. Motsvarande andel för kvinnor var knappt 10 procent.

Nästan 3 av 10 män och knappt 1 av 10 kvinnor har haft en lärlingsanställning efter yrkesprogram

⁶ Begreppet lärling, lärlingsutbildning och lärlingsanställning används inom olika sammanhang. Dessa begrepp kan bland annat härledas till gymnasiala lärlingar, vuxenutbildningslärling eller den avtalsreglerade lärlingsutbildningen och företagslärlingar.

Diagram 14. Andel som har eller har haft en anställning som lärling efter gymnasieskolan efter kön

Examinerade från yrkesprogram läsåret 2016/17

Nio av tio examinerade från yrkesprogram har haft ett varaktigt arbete sedan examen

Runt 8 av 10 har någon gång sedan de examinerats från gymnasieskolan haft ett arbete som varat i minst 6 månader. Andelen som haft ett sådant varaktigt arbete var större för examinerade från yrkesprogram jämfört med högskoleförberedande program. För examinerade från yrkesprogram har knappt 9 av 10 haft ett sådant arbete. Motsvarande andel bland examinerade från högskoleförberedande program var drygt tre av fyra. Det fanns inga skillnader mellan könen, varken totalt sett eller med avseende på programtyp.

Examinerade med utländsk bakgrund har i mindre uträkning haft ett varaktigt arbete sedan examen jämfört med personer med svensk bakgrund. Totalt sett har drygt 7 av 10 examinerade med utländsk bakgrund haft ett arbete som varat längre än 6 månader sedan examen. Motsvarande andel för personer med svensk bakgrund är drygt 8 av 10. Skillnaden mellan grupperna kan delvis förklaras av att examinerade med utländsk bakgrund i relativt högre utsträckning studerat högskoleförberedande program jämfört med examinerade med svensk bakgrund.

Andelen som haft ett varaktigt arbete skiljer sig totalt sett inte mellan personer som avslutat gymnasieskolan med examen eller med studiebevis. Inom gruppen som slutfört gymnasieskolan med ett studiebevis fanns inga skillnader mellan varken programtyp, kön eller svensk/utländsk bakgrund.

En majoritet har ett varaktigt arbete inom tre månader efter examen

Nästan 7 av 10 examinerade från gymnasieskolan hade fått ett varaktigt arbete, dvs. ett arbete som varat i minst sex månader, redan innan de slutat skolan eller mindre än 3 månader efter examen.

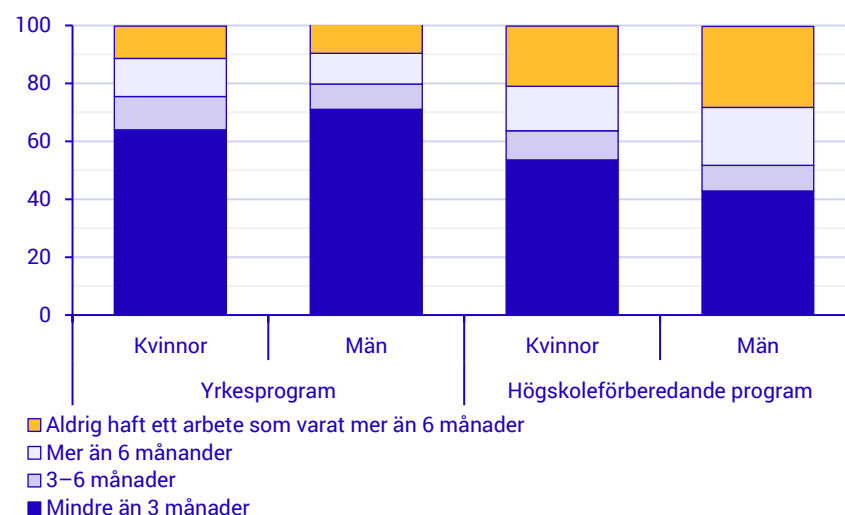
Tiden till det första varaktiga arbetet var kortare för examinerade från yrkesprogram jämfört med examinerade från högskoleförberedande program. För drygt två tredjedelar av de examinerade från yrkesprogram tog det mindre än tre månader att få ett varaktigt arbete. Motsvarande andel bland examinerade från högskoleförberedande program var ungefär hälften. Andelen som fick arbetet först efter mer än 6 månader var mindre bland examinerade från yrkesprogram. Drygt 1 av 10 som haft ett arbete som varat 6 månader fick ett arbete först efter mer än 6 månader. Motsvarande andel för examinerade från högskoleförberedande program var nästan 1 av 4.

Bland examinerade från yrkesprogram tenderar män att få ett varaktigt arbete snabbare än kvinnor medan det motsatta mönstret råder bland examinerade från högskoleförberedande program.

Diagram 15. Andel examinerade efter tid till arbete som varade minst sex månader efter programtyp och kön

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Procent

Hälften av de examinerade från yrkesprogram arbetar kvar på sitt första varaktiga arbete

Totalt sett arbetade drygt 4 av 10 examinerade kvar på sitt första varaktiga arbete som varat minst 6 månader. Bland examinerade från yrkesprogram är det vanligare att vara kvar på sitt första varaktiga arbete jämfört med examinerade från högskoleförberedande program. Hälften av dem är kvar på sitt första jobb som varat minst 6 månader. För examinerade från högskoleförberedande program var 4 av 10 kvar på sitt första varaktiga arbete.

Gig- och plattformsjobb

Dagens arbetsmarknad präglas av en ökad digitalisering vilket har medfört nya sätt att både ta och att förmedla arbete via digitala plattformar. På dessa digitala plattformar förmedlas vanligtvis arbeten på tillfällig basis eller som kortare uppdrag, så kallade gig. Den här typen av arbeten utgör en del i vad som ofta benämns som delningsekonomin.

2,5 procent
av alla i åldern 16-64 år har
utfört gig-jobb

Gig- och plattformsjobbens omfattning i Sverige är inte helt klarlagd. Det beror dels på att gig-jobbens framväxt på den svenska arbetsmarknaden är relativt ny. Dessutom är inte definitionen av ett gig- och plattformsjobb tydligt preciserad. Uppskattningsvis har ungefär 4,5 procent av befolkningen mellan 16–64 år försökt att få uppdrag via digitala plattformar och 2,5 procent har utfört ett sådant arbete. Män uppskattas dessutom i något högre utsträckning än kvinnor har sökt dessa typer av arbeten (SOU 2017:24).

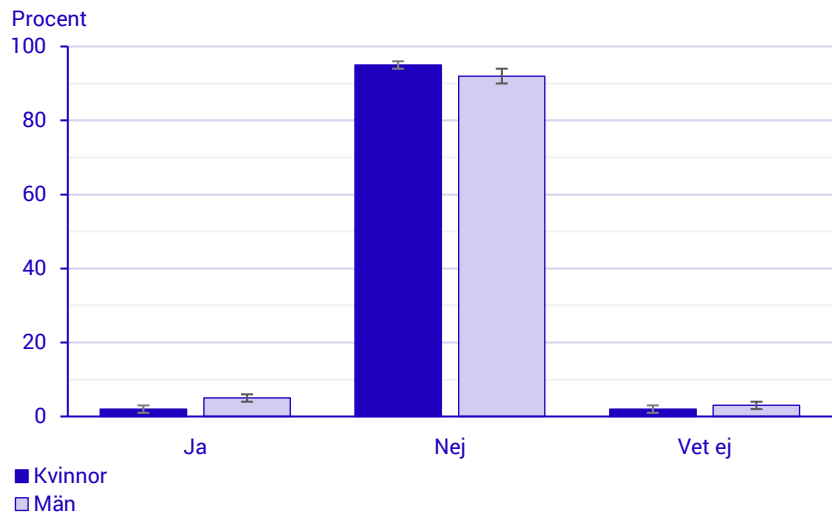
Knappt en av tjugo har gig-arbetat

De avgångna från gymnasieskolan 2016/17 tillfrågades om de sedan de slutat gymnasieskolan utfört ett gig- eller plattformsjobb. Frågan var avgränsad till att omfatta tillfälliga arbeten som vanligtvis förmedlas via digitala plattformar eller applikationer som exempelvis Uber, Wolt eller Yepstr⁷. Andelen examinerade som någon gång sedan de slutat gymnasieskolan utfört ett gig- eller plattformsjobb uppgick till 4 procent. Det är även en något större andel män (5 procent) som utfört gig- och plattformsjobb i jämförelse med kvinnor (2 procent).

⁷ Gig- och plattformsjobb måste nödvändigtvis inte endast inkludera okvalificerade och manuella arbeten som förmedlas online. Det finns även exempel på gig- och plattformsjobb som är högkvalificerade och där arbetet både förmedlas och utförs online.

Diagram 16. Andel som utfört gig- eller plattformsjobb sedan de slutat gymnasieskolan efter kön

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

4 av 10 har någon gång varit arbetslösa

Fler med utländsk bakgrund har någon gång varit arbetslösa

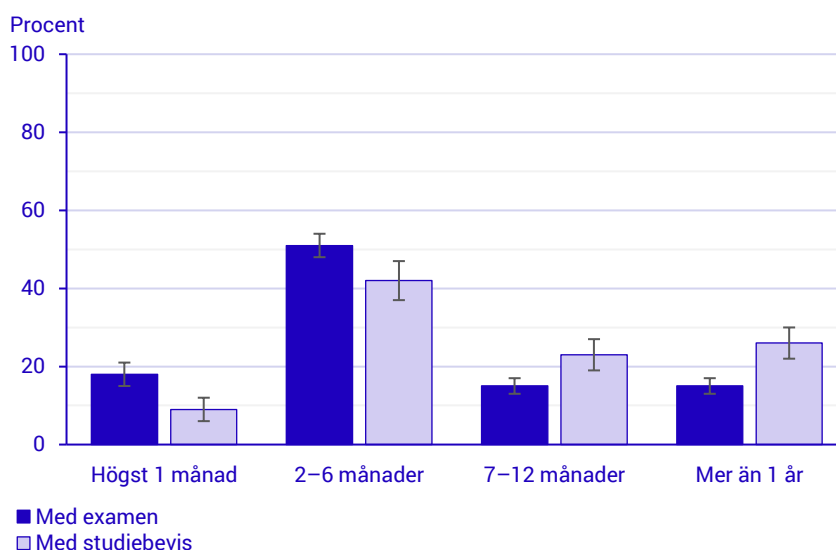
Ungefär 4 av 10 examinerade från gymnasieskolan har någon gång varit arbetslösa sedan de avslutade sin utbildning. En större andel har varit arbetslösa bland examinerade med utländsk bakgrund jämfört med examinerade med svensk bakgrund. Nästan hälften av de examinerade med utländsk bakgrund har någon gång varit arbetslösa sedan de slutade gymnasieskolan. För examinerade med svensk bakgrund var motsvarande andel knappt 40 procent. Detta mönster finns för både kvinnor och män och inom båda programtyperna. Vid den föregående uppföljningen år 2017, fanns det inga skillnader i andelen som någon gång varit arbetslösa efter gymnasieskolan med avseende på svensk respektive utländsk bakgrund.

Bland de avgångna från gymnasieskolan med studiebevis var andelen som någon gång varit arbetslösa större jämfört med de med en examen. Ungefär 6 av 10 har varit arbetslösa någon gång sedan de slutat gymnasieskolan. Det fanns inga skillnader med avseende på kön, programtyp eller bakgrund.

Arbetslöshetstiden är kortare för examinerade jämfört med avgångna med studiebevis

Den sammanlagda tiden som arbetslös varierar bland de avgångna från gymnasiet. Både för de som avslutat gymnasiet med en examen eller ett studiebevis och som varit arbetslösa är den vanligaste arbetslöshetstiden 2–6 månader. Det finns dock ett tydligt mönster som indikerar att de med studiebevis i högre utsträckning har längre sammanlagd arbetslöshetstid jämfört med de med examen. Drygt en fjärdedel av de avgångna med studiebevis som någon gång varit arbetslösa har varit det längre än ett år.

Diagram 17. Andel avgångna efter sammanlagd tid som arbetslös efter avgångsbetyg
Avgångna från gymnasieskolan läsåret 2016/17

En fjärdedel av de examinerade från högskoleförberedande program har studerat för att undvika arbetslöshet

Att studera istället för att vara arbetslös kan vara en möjlighet att erhålla kunskaper och färdigheter som är användbara på arbetsmarknaden men kan även vara ett sätt att upprätthålla en kortsiktig försörjning. Drygt en fjärdedel av de examinerade från högskoleförberedande program har någon gång studerat för att undvika arbetslöshet. Bland examinerade från yrkesprogram var motsvarande andel 16 procent.

Dubbelt så stor andel som studerat för att undvika arbetslöshet bland examinerade med utländsk bakgrund

Examinerade med utländsk bakgrund har i högre utsträckning än examinerade med svensk bakgrund valt att studera för att undvika arbetslöshet. Drygt 4 av 10 examinerade med utländsk bakgrund har sedan de slutat gymnasieskolan någon gång valt att studera för att undvika arbetslöshet. För examinerade med svensk bakgrund var motsvarande andel knappt 2 av 10. Skillnader mellan examinerade med svensk och utländsk bakgrund återfinns inom båda programtyperna.

Arbetslöshet över tid⁸

Andelen avgångna som inom treårsperioden sedan gymnasieskolan någon gång varit arbetslösa har inte förändrats sedan det senaste uppföljningstillfället 2017. Bortsett från de ekonomiska konsekvenserna till följd av coronapandemin har den svenska arbetsmarknaden under 2010-talets senare hälft varit stark, vilket kan förklara den relativt låga andelen som någon gång varit arbetslösa sedan de slutfört gymnasieskolan.

⁸ Jämförelser av resultat för avgångna från den gamla och den nya gymnasieskolan måste göras med försiktighet eftersom programutbudet och programinnehållet har förändrats. Vid jämförelser över tid ingår elever med slutbetyg från gymnasieskolan för uppföljningar till och med 2014 och avgångna med examen respektive studiebevis på minst 2500 poäng för uppföljningen 2017 och 2020. Elever med slutbetyg enligt Lpf 94 kan jämföras med avgångna enligt Gy 2011. Här likställs yrkesförberedande program enligt Lpf 94 med yrkesprogram enligt Gy 2011, på samma sätt likställs studieförberedande program enligt Lpf 94 med högskoleförberedande program enligt Gy 2011.

Diagram 18. Andel som någon gång varit arbetslös efter gymnasieskolan

Avgångna från gymnasieskolan läsåret 2002/03 – 2016/17

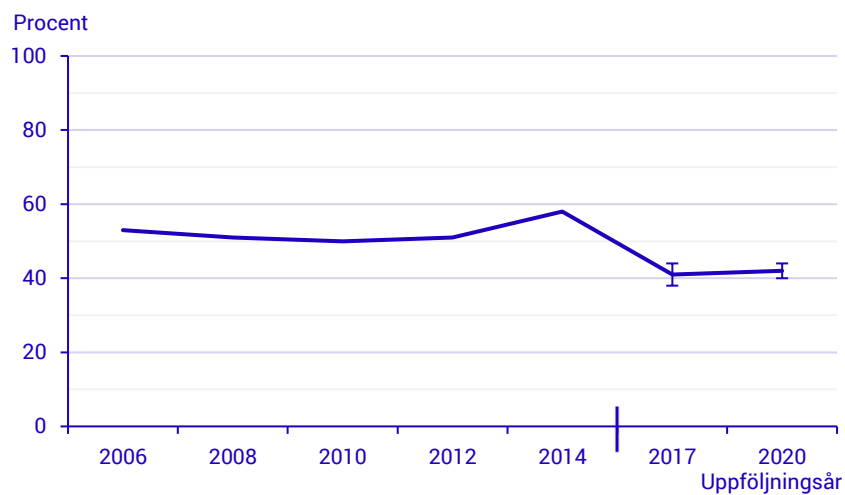
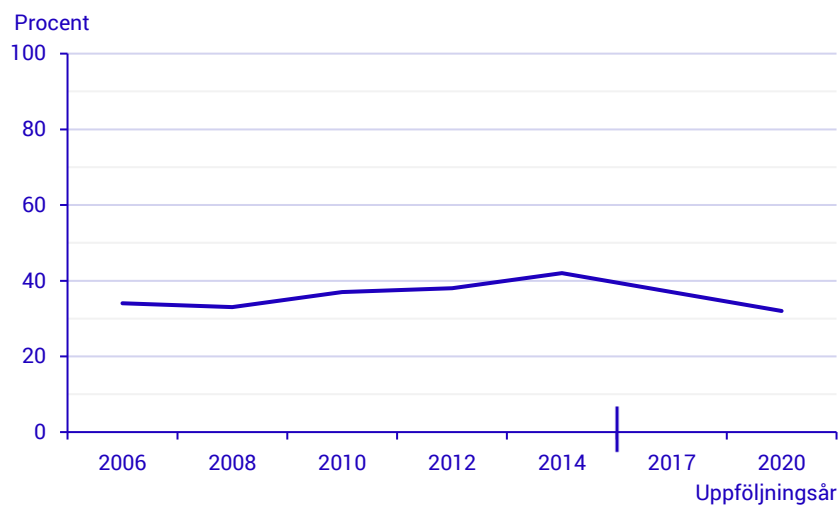

Diagram 19. Andel av samtliga som varit arbetslösa någon gång efter gymnasieskolan som varit arbetslösa längre än ett halvår

Avgångna från gymnasieskolan läsåret 2002/03 – 2016/17

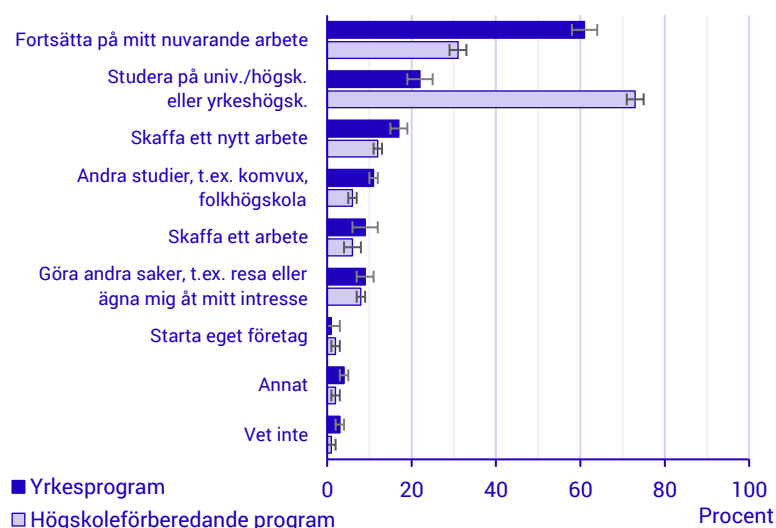
Planer för hösten 2020 ungefär
desamma som vid förra
uppföljningen våren 2017

Stor andel planerar att studera eller arbeta under hösten

I enkätundersökningen tillfrågades de avgångna från gymnasieskolan läsåret 2016/17 om sina planer för hösten 2020. Examinerade från yrkesprogram planerar i hög uträkning att fortsätta med sitt nuvarande arbete. För de examinerade från högskoleförberedande program var det istället den vanligaste planen att studera på universitet/högskola eller yrkeshögskola. Många av dem studerar redan och planerar således att fortsätta sina studier. Att skaffa sig ett nytt arbete var den tredje vanligaste framtidsplanen för de examinerade. Totalt sett planerade drygt 1 av 10 att skaffa ett nytt arbete under hösten. Framtidsplanerna för de examinerade under våren 2020 skiljde sig inte mot de framtidsplaner de examinerade hade under det föregående uppföljningstillfället 2017.

Diagram 20. Planer hösten 2020 efter programtyp

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Frivilligarbete

I Sverige utför många obetalt arbete genom att utföra frivilligt arbete eller engagera sig i ideella sammanslutningar. Denna typ av arbete utgör en viktig del av det civila samhället. Frivilligt arbete utgör dessutom en betydande andel av den samhällsekonomiska aktiviteten i Sverige. År 2015 skattades andelen av befolkningen över 16 år som arbetade ideellt till 36 procent (SCBa, 2018). Beräkningar från år 2014 visar att frivilligt arbete utgjorde ett värde motsvarande drygt tre procent av BNP (SCBb, 2018).

Få har en oavlönad sysselsättning

I uppföljningen som genomfördes under våren 2020 tillfrågades de gymnasieavgångna om de hade någon oavlönad sysselsättning. Andelen examinerade från gymnasieskolan som uppgav att de hade någon typ av oavlönad sysselsättning genom frivilligarbete uppgick till drygt 1 av 10.

I samband med större kriser tenderar allmänheten och frivilliga att uppvisa ett ökat engagemang för att bistå myndigheter och drabbade. Under den rådande coronapandemin har exempelvis Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tillsammans med Svenska Röda Korset, Svenska kyrkan, Riksidrottsförbundet, Rädda Barnen och Sveriges Stadsmissioner genomgått en överenskommelse att stötta isolerade riskpersoner med matinköp och upphämtning av mediciner. Liknande sammanslutningar mellan frivilligorganisationer och myndigheter har ingåtts tidigare, exempelvis under bekämpningen av de många skogsbränder som rasade sommaren 2018. Av de examinerade från gymnasieskolan uppgav dock endast 1 procent att de med anledning av coronapandemin börjat erbjuda sin arbetskraft frivilligt.

Drygt 1 av 10 har utfört
frivilligt arbete

Matchning på arbetsmarknaden

Det här kapitlet handlar om avgångna från gymnasieskolan 2016/17 som har någon form av arbete våren 2020 och om hur arbetet överensstämmer med utbildningen, vilken utbildningsnivå som är tillräcklig för att utföra arbetsuppgifterna och om de känner sig förberedda för arbetslivet. För överensstämmelse och utbildningsnivå presenteras även tidsserier där avgångna från gymnasieskola 2016/17 jämförs med tidigare årskullar avgångna från gymnasieskolan.

De viktigaste resultaten

- Ungefär 6 av 10 män med examen från yrkesprogram som arbetade hade ett arbete som överensstämde helt eller till stor del med utbildningen. Motsvarande andel för kvinnor var knappt hälften. Det är samma resultat som vid uppföljningen 2017. Av de som uppgav att deras utbildning inte alls överensstämde med arbetet ville drygt 70 procent arbete med något annat.
- Bland examinerade från yrkesprogram med ett arbete ansåg 8 av 10 att gymnasieutbildning var en tillräcklig utbildningsnivå för att utföra sitt jobb. Motsvarande andel bland examinerade från högskoleförberedande program var knappt 6 av 10. Det är ungefär samma resultat som vid uppföljningen 2017.
- Bland examinerade från yrkesprogram bedömde ungefär hälften som hade ett arbete som helt eller till stor del överensstämde med utbildningen att de i stor utsträckning fått lära sig det som behövs.
- För examinerade från yrkesprogram som hade ett arbete som till helt eller till stor del överensstämde med utbildningen hade 55 procent haft stor nytta av yrkesämnena.
- 1 av 3 examinerade från yrkesprogram ansåg att gymnasieutbildningen i stor utsträckning förberett dem för arbetslivet.

Drygt hälften av de med yrkesexamen som arbetar har ett arbete som överensstämmer väl med utbildningen

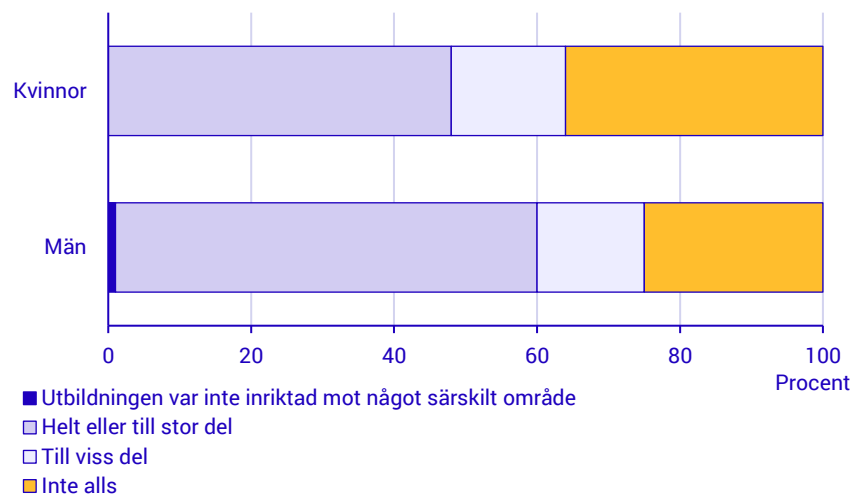
Avgångna som hade någon form av arbete (oavsett omfattning) fick frågan om deras arbete överensstämde med det område som gymnasieutbildningen varit inriktad mot.

6 av 10 män och
knappt 5 av 10 kvinnor
hade arbete som helt eller till
stor del överensstämde med
utbildningen

Bland examinerade från yrkesprogram som arbetade hade drygt hälften ett arbete som överensstämde helt eller till stor del med arbetet. Nästan 3 av 10 angav dock att deras arbete inte alls överensstämde med utbildningens inriktning. Mellan kvinnor och män fanns det skillnader i arbetets överensstämmelse. Bland män var det vanligare än bland kvinnor att arbetet överensstämde helt eller till stor del med utbildningen. Istället var det bland kvinnor vanligare att arbetet inte alls överensstämde med utbildningens inriktning. Skillnader mellan könen kunde även observeras vid den föregående uppföljningen 2017.

Diagram 21. Överensstämmelse mellan arbete och det område som utbildningen var inriktad mot efter kön

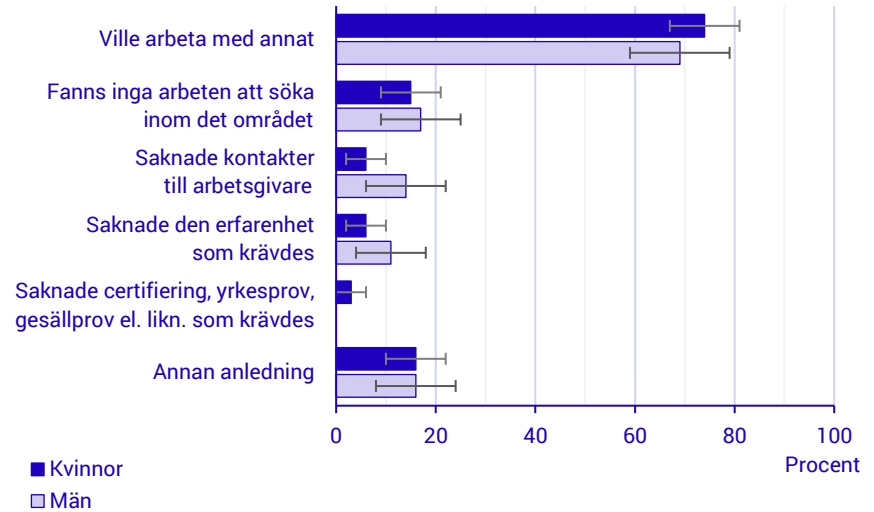
Examinerade från yrkesprogram läsåret 2016/17 med någon form av arbete våren 2020

Av de som uppgav att deras utbildning inte alls överensstämde med sitt arbete uppgav drygt 70 procent att de ville arbete med något annat, vilket var det enskilt vanligaste skälet. En mindre andel uppgav arbetsbrist, brist på erfarenhet och avsaknaden av arbetsgivarkontakter som skäl.

Diagram 22. Skäl till att arbetet inte överensstämmer med utbildningen

Examinerade från yrkesprogram läsåret 2016/17 med någon form av arbete våren 2020 som inte alls överensstämmer med utbildningens inriktning.

Drygt 9 av 10 examinerade är nöjda med sitt arbete

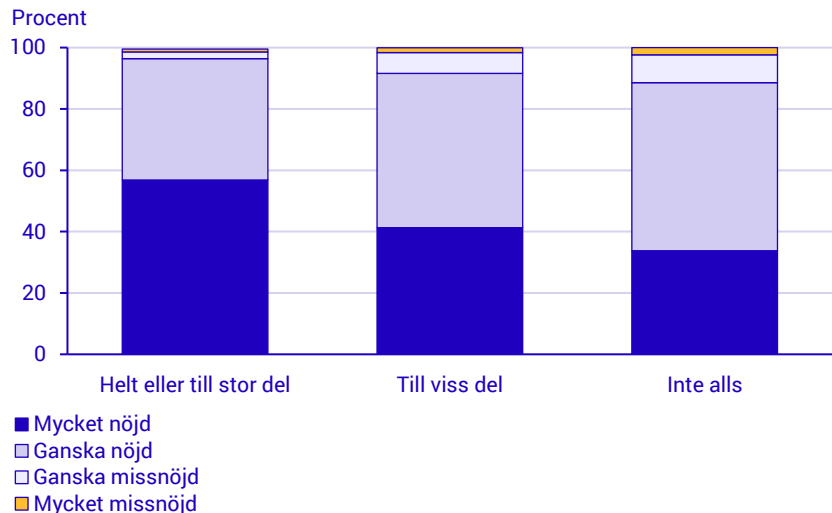
Drygt 9 av 10 examinerade var mycket eller ganska nöjda med sitt arbete. Den andelen skiljer sig inte mellan könen, men en något större andel av männen uppgav att de är mycket nöjda med sitt arbete jämfört med kvinnorna. Totalt sett uppgav endast en procent att de var mycket missnöjda med sitt arbete.

Fler är mycket nöjda med arbetet bland de som har arbeten som överensstämmer med utbildningen.

Över hälften av de examinerade från yrkesprogram som hade ett arbete som överensstämde helt eller till stor del med utbildningen var mycket nöjda med sitt arbete. Andelen som var mycket nöjda med sitt arbete var ungefär en tredjedel bland de som hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen.

Diagram 23. Tillfredsställelse med sitt arbete efter överensstämmelse mellan arbete och det område som utbildningen var inriktad mot

Examinerade från yrkesprogram 2016/17 med någon form av arbete våren 2020

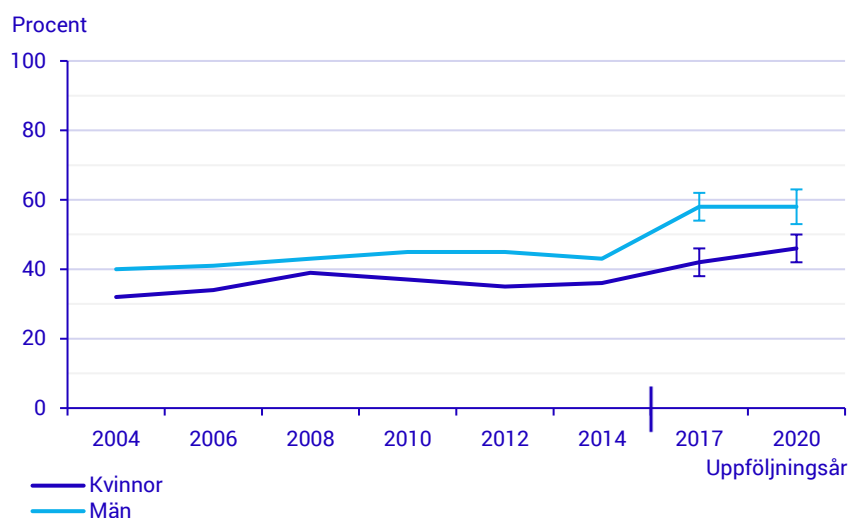

Fortsatt hög överensstämmelsen mellan gymnasieutbildning och arbete⁹

Andelen avgångna från yrkesprogram med arbete som överensstämde helt eller till stor del med utbildningen var uppföljningsåren 2020 och 2017 något högre än tidigare. En möjlig förklaring kan vara den goda konjunkturella utvecklingen under 2010-talets sista hälft. En annan möjlig förklaring kan vara gymnasiereformen som trädde i kraft 2011. Det fanns ingen statistiskt signifikant skillnad mellan uppföljningsåren 2017 och 2020, varken totalt sett eller för respektive kön.

Diagram 24. Andel med arbete som överensstämmer helt eller till största delen med gymnasieutbildningen

Avgångna från yrkesprogram läsåren 2000/01 – 2016/17

Gymnasieutbildningen bedöms tillräcklig av de flesta

Av de examinerade med någon form av arbete under våren 2020 ansåg nästan 7 av 10 att deras arbete krävde en gymnasieutbildning. Det fanns dock vissa skillnader mellan examinerade från yrkesprogram och högskoleförberedande program. Bland examinerade från yrkesprogram med ett arbete var det 8 av 10 som ansåg att gymnasieutbildning var en tillräcklig utbildningsnivå för att utföra sitt jobb. Motsvarande andel bland examinerade från högskoleförberedande program var knappt 6 av 10. Av de examinerade från yrkesprogram med ett arbete ansåg 13 procent att en grundskoleutbildning var tillräcklig medan 6 procent

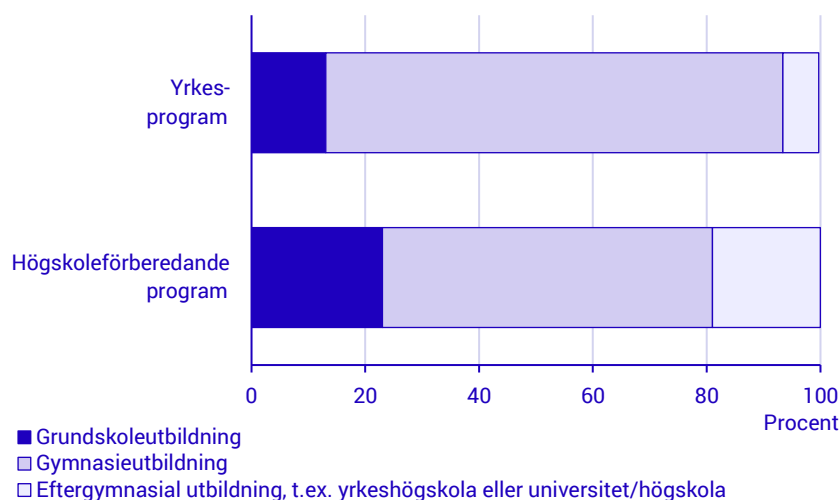
Gymnasieutbildning tillräcklig bland
8 av 10 med examen från yrkesprogram och
6 av 10 med examen från högskoleförberedande program

⁹ Jämförelser av resultat för avgångna från den gamla och den nya gymnasieskolan måste göras med försiktighet eftersom programutbudet och programinnehållet har förändrats. Vid jämförelser över tid ingår elever med slutbetyg från gymnasieskolan för uppföljningar till och med 2014 och avgångna med examen respektive studiebevis på minst 2 500 poäng för uppföljningen 2017 och 2020. Elever med slutbetyg enligt Lpf 94 kan jämföras med avgångna enligt Gy 2011. Här likställs yrkesförberedande program enligt Lpf 94 med yrkesprogram enligt Gy 2011, på samma sätt likställs studieförberedande program enligt Lpf 94 med högskoleförberedande program enligt Gy 2011.

ansåg att en eftergymnasial utbildning behövs för att utföra arbetet. För examinerade från högskoleförberedande program var motsvarande andel 23 respektive 19 procent. En del av de examinerade kan ha hunnit studera vidare på eftergymnasial nivå och det kan vara därför de hade ett arbete som krävde en eftergymnasial utbildning.

Diagram 25. Tillräcklig utbildningsnivå för att utföra arbetet

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17 med någon form av arbete våren 2020

Fler nöjda med arbetet bland de som har arbeten som kräver minst gymnasieutbildning.

Examinerade som ansåg att de hade ett arbete som kräver eftergymnasial utbildning eller en gymnasieutbildning är i högre utsträckning mycket nöjda med sitt arbete jämfört med examinerade med ett arbete som de ansåg krävde en grundskoleutbildning. Det gäller både för examinerade från yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Diagram 26. Tillfredsställelse med sitt arbete efter tillräcklig utbildningsnivå för att utföra arbetet

Examinerade från yrkesprogram 2016/17 med någon form av arbete våren 2020

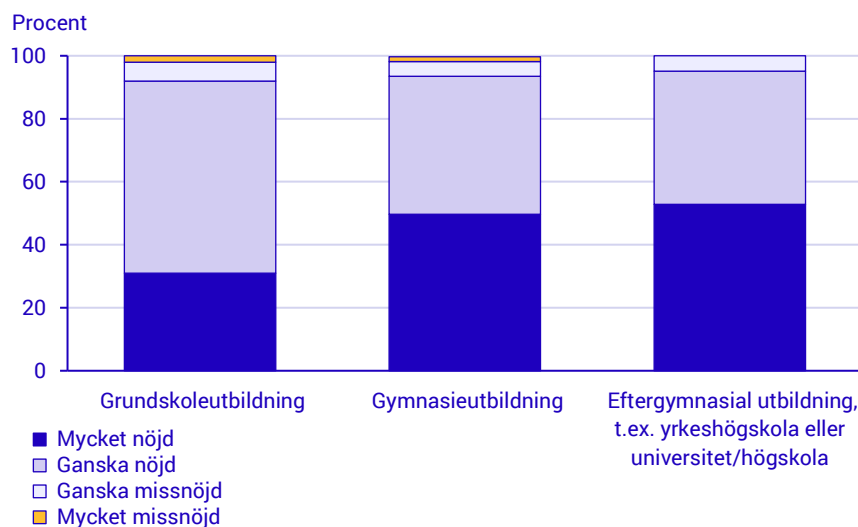
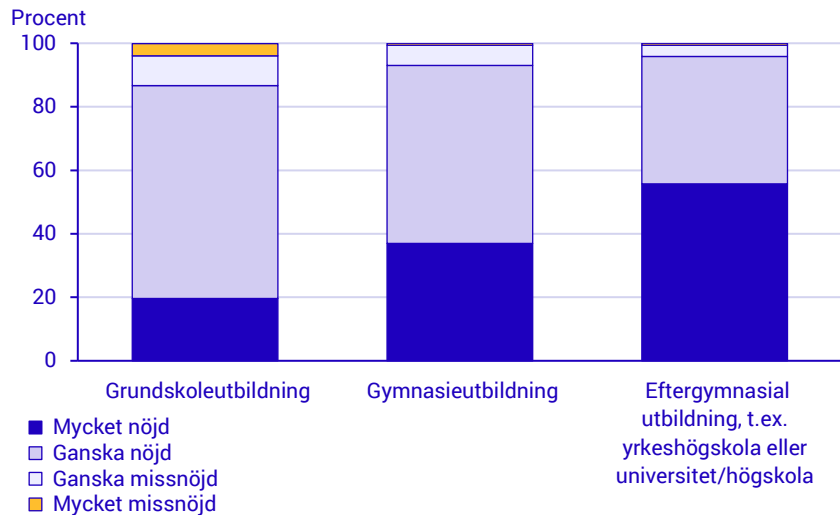

Diagram 27. Tillfredsställelse med sitt arbete efter tillräcklig utbildningsnivå för att utföra arbetet

Examinerade från högskoleförberedande program 2016/17 med någon form av arbete våren 2020

De allra flesta är nöjda med sitt arbete. Högst andel nöjda finns bland män med examen från yrkesprogram.

Totalt sett var de allra flesta mycket eller ganska nöjda med sitt arbete oberoende av bedömningen av vilken utbildningsnivå som bedömdes tillräcklig för att utföra arbetet. Mest nöjda var män med examen från yrkesprogram. Av dem var drygt hälften mycket nöjda med sitt arbete. Bland kvinnor med examen från yrkesprogram och män med examen från yrkesprogram var drygt 4 av 10 mycket nöjda och bland kvinnor med examen från högskoleförberedande program var drygt 3 av 10 mycket nöjda.

Trenden att färre har arbete som endast kräver grundskoleutbildning håller i sig

Andelen avgångna med arbete som huvudsaklig sysselsättning eller bisyssla som bedömde att gymnasieutbildning var en tillräcklig utbildningsnivå för deras arbete har legat någorlunda konstant över tid¹⁰. Vid de två senaste uppföljningsåren 2017 och 2020 har dock andelen avgångna från yrkesprogram som bedömt en gymnasieutbildning som tillräcklig utbildningsnivå legat på något högre nivåer än tidigare. Ungefär 8 av 10 ansåg att en gymnasieutbildning är tillräcklig för att utföra sitt arbete. Mellan åren 2004 till 2012 har denna

¹⁰ Jämförelser av resultat för avgångna från den gamla och den nya gymnasieskolan måste göras med försiktighet eftersom programutbudet och programinnehållet har förändrats. Vid jämförelser över tid ingår elever med slutbetyg från gymnasieskolan för uppföljningar till och med 2014 och avgångna med examen respektive studiebevis på minst 2 500 poäng för uppföljningen 2017 och 2020. Elever med slutbetyg enligt Lpf 94 kan jämföras med avgångna enligt Gy 2011. Här likställs yrkesförberedande program enligt Lpf 94 med yrkesprogram enligt Gy 2011, på samma sätt likställs studieförberedande program enligt Lpf 94 med högskoleförberedande program enligt Gy 2011.

andel varit drygt 7 av 10. Istället bedömde då fler att grundskola var en tillräcklig utbildningsnivå.

För avgångna från högskoleförberedande program finns inte samma tydliga förändring för uppföljningsåren 2017 och 2020 vad gäller andelen som ansåg att en gymnasieutbildning är tillräcklig för att utföra sitt arbete. Andelen har legat vid knappt 6 av 10 sedan 2004. Däremot var det i uppföljningarna 2017 och 2020 en högre andel som bedömde att högskoleutbildning krävdes för deras arbete och en lägre andel som bedömde att det räckte med grundskoleutbildning.

För avgångna från både yrkesprogram och högskoleförberedande program var andelen som ansåg att arbetet kräver en lägre utbildningsnivå (grundskola) större än de som ansåg att det kräver en högre utbildning (högskola). Således ansåg en större andel att de var underkvalificerade än överkvalificerade.

Diagram 28. Tillräcklig utbildningsnivå för att utföra arbetet, 2004-2020

Avgångna från yrkesprogram gymnasieskolan läsåren 2000/01 – 2016/17

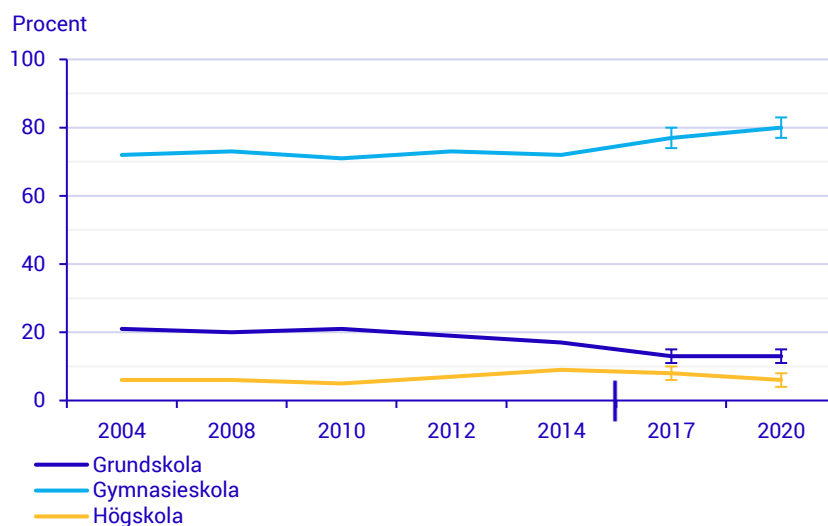
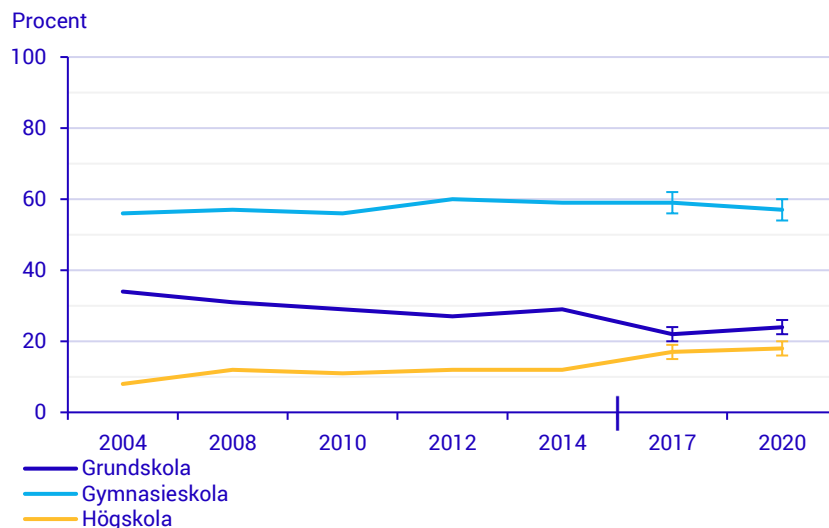

Diagram 29. Tillräcklig utbildningsnivå för att utföra arbetet, 2004-2020

Avgångna från högskoleförberedande program gymnasieskolan läsåren 2000/01 – 2016/17

Hälften av examinerade från yrkesprogram med matchande arbeten har fått lära sig det som behövs

Drygt en tredjedel av de examinerade från yrkesprogram ansåg att de i stor utsträckning fått lära sig det som behövs för att utföra sitt arbete. Nästan hälften ansåg att de i viss utsträckning fått lära sig det som behövs. Knappt 20 procent tyckte att de inte alls fått lära sig det som behövs.

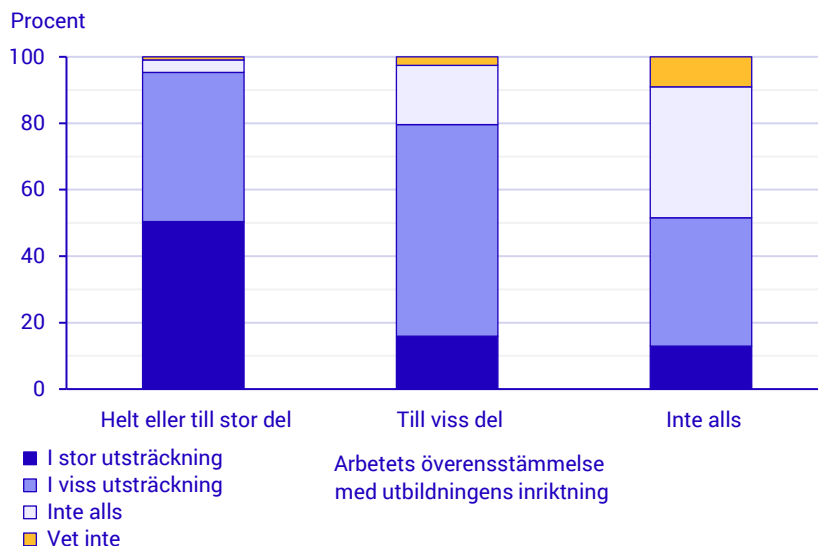
Bedömningen av om man fått lära sig det som behövs för att utföra de huvudsakliga arbetsuppgifterna påverkas av i vilken grad arbetet överensstämmer med det område som utbildningen var inriktad mot. Bland examinerade från yrkesprogram bedömde ungefär hälften som hade ett arbete som helt eller till stor del överensstämde med utbildningen att de i stor utsträckning fått lära sig det som behövs.

Andelen som tyckte att de i stor utsträckning fått lära sig det som behövs var ungefär lika stor bland examinerade som hade arbete som till viss del eller inte alls överensstämde med utbildningen (drygt 1 av 10). Andelen som bedömde att de inte alls hade fått lära sig det som behövs var dock avsevärt större bland de som arbetade med något helt annat än utbildningen var inriktad mot.

Dessa mönster stämmer väl överens med resultat från uppföljning som genomfördes våren 2017.

Diagram 30. Bedömning av i vilken utsträckning man på gymnasieutbildningen fått lära sig det som behövs för att utföra de huvudsakliga arbetsuppgifterna

Examinerade från yrkesprogram 2016/17 med någon form av arbete våren 2020

Mer än hälften av de med matchande arbeten har stor nytta av yrkesämnena

Av de examinerade från yrkesprogram ansåg 4 av 10 att de haft stor nytta av sina yrkesämnen för att utföra sina huvudsakliga arbetsuppgifter. En nästintill lika stor andel hade viss nytta av dem. Nästan 2 av 10 har inte haft någon nytta av yrkesämnena.

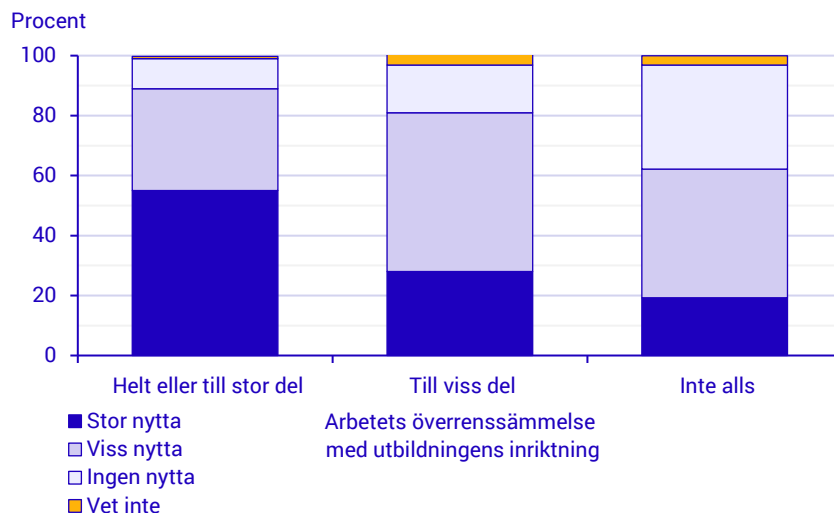
Nyttan av yrkesämnena i arbetet samvarierar i hög utsträckning med arbetets överensstämmelse med utbildningen. För examinerade som hade ett arbete som helt eller till stor del överensstämde med utbildningen hade 55 procent haft stor nytta av yrkesämnena.

För examinerade där arbetet överensstämde till viss del eller inte alls hade en fjärdedel respektive en femtedel stor nytta av yrkesämnena. Andelen examinerade som inte hade någon nytta av yrkesämnena var som störst för de som hade ett arbete som inte alls överensstämde med sin utbildning. Drygt en tredjedel av dem hade ingen nytta alls av yrkesämnena i sitt arbete.

Dessa mönster sammanfaller väl med resultat från den senaste uppföljning som genomfördes våren 2017.

Diagram 31. Bedömning av yrkesämnenas nytta för att genomföra sina huvudsakliga arbetsuppgifter efter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen

Examinerade från yrkesprogram 2016/17 med någon form av arbete våren 2020

Ungefär 1 av 3 examinerade från yrkesprogram ansåg att utbildningen i stor utsträckning förberett dem för arbetslivet

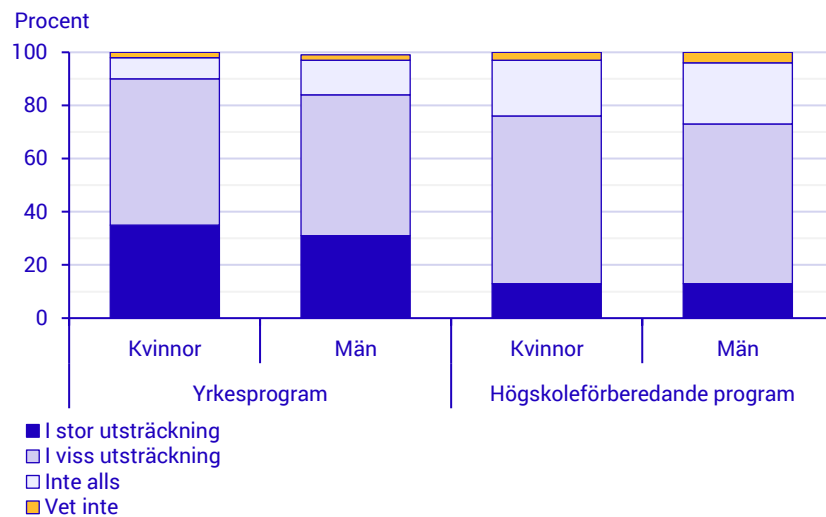
Totalt ansåg nästan 9 av 10 av de examinerade från yrkesprogram att gymnasieutbildningen i stor eller viss utsträckning förberett dem för arbetslivet. Ungefär 1 av 3 tycker att utbildningen i stor utsträckning förberett dem för det. För examinerade från högskoleförberedande program bedömde 75 procent att gymnasieutbildningen i stor eller viss utsträckning förberett dem för arbetslivet. Cirka 13 procent tycker att utbildningen i stor utsträckning förberett dem för det.

Andelen som inte alls ansåg att gymnasieutbildningen förberett dem för arbetslivet är större för examinerade från högskoleförberedande program jämfört med examinerade från yrkesprogram. Drygt 20 procent av de examinerade från högskoleförberedande program ansåg att gymnasieutbildningen inte alls förberett dem för arbetslivet. Motsvarande andel för examinerade från yrkesprogram var drygt 10 procent.

Det fanns inga statistiskt signifikanta skillnader mellan könen för i vilken utsträckning man ansåg att gymnasieutbildningen förberett för arbetslivet, varken totalt sett eller inom respektive programtyp.

Diagram 32. Utsträckning i vilket de avgångna tycker att gymnasieutbildningen förberett för arbetslivet efter programtyp och kön

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Eftergymnasiala studier efter gymnasieexamen

Det här kapitlet handlar om examinerade från gymnasieskolan 2016/17 och deras övergång till eftergymnasiala studier inom ett läsår efter avslutade studier. Uppgifterna baseras på statistiken om Övergång gymnasieskola-eftergymnasiala utbildningar som tidigare publicerats på SCB:s webbplats (www.scb.se/UF0542). Statistiken omfattar examinerade som läst vidare inom ett läsår efter avgångsåret. Kapitlet beskriver främst övergången till högskolan men även övergången till yrkeshögskolan, folkhögskolan och konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Ett avsnitt handlar om hur förberedda de examinerade som studerat på högskolan känner sig för högskolestudier. Det avsnittet baseras på enkätundersökningen som genomfördes våren 2020.

De viktigaste resultaten

- 26 procent av de examinerade från gymnasieskolan 2016/17 påbörjade eftergymnasiala studier inom ett år, 27 procent av kvinnorna och 24 procent av männen. De allra flesta påbörjade högskolestudier. Endast en mycket liten andel påbörjade studier på folkhögskolans särskilda kurs, yrkeshögskolan eller konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.
- Av examinerade från högskoleförberedande program hade 31 procent av kvinnorna och 32 procent av männen påbörjat högskolestudier inom ett år. Övergången var störst bland examinerade från naturvetenskapsprogrammet.
- Av examinerade från yrkesprogram hade 7 procent av kvinnorna och 2 procent av männen påbörjat högskolestudier inom ett år.
- Examinerade kvinnor med utländsk bakgrund påbörjade högskolestudier i högst utsträckning (43 procent), följt av män med utländsk bakgrund (31 procent). Bland examinerade med svensk bakgrund var skillnaderna mindre (20 procent av kvinnorna och 19 procent av männen).
- Det finns ett tydligt mönster bland examinerade med svensk bakgrund att fler studerar ju mer utbildade föräldrarna är. Samma mönster finns inte för examinerade med utländsk bakgrund.
- 1 av 3 examinerade i storstäderna påbörjade högskolestudier inom ett läsår. Andelen är även hög i storstadnära kommuner och större städer. I resterande kommungrupper var andelen 20 procent eller lägre.
- Ungefär 56 procent av de examinerade från högskoleförberedande program som hade studerat någon gång under treårsperioden efter gymnasieskolan kände sig i stor utsträckning förberedda för

högskolestudier. Det fanns inga skillnader mellan kvinnor och män. Motsvarande andel för examinerade från yrkesprogram var knappt en tredjedel. Kvinnorna var något mer positiva i sin bedömning än männen.

Drygt en av fyra påbörjade eftergymnasiala studier direkt efter gymnasieexamen

Totalt examinerades drygt 73 000 personer från gymnasieskolan läsåret 2016/17. Könsfördelningen var jämn och utgjordes av hälften kvinnor och hälften män. Av dem påbörjade totalt 26 procent (18 900 personer) en eftergymnasial utbildning inom ett läsår efter examen. Andelen kvinnor som påbörjade en eftergymnasial utbildning inom ett läsår uppgick till drygt 27 procent och motsvarande andel för männen var knappt 24 procent.

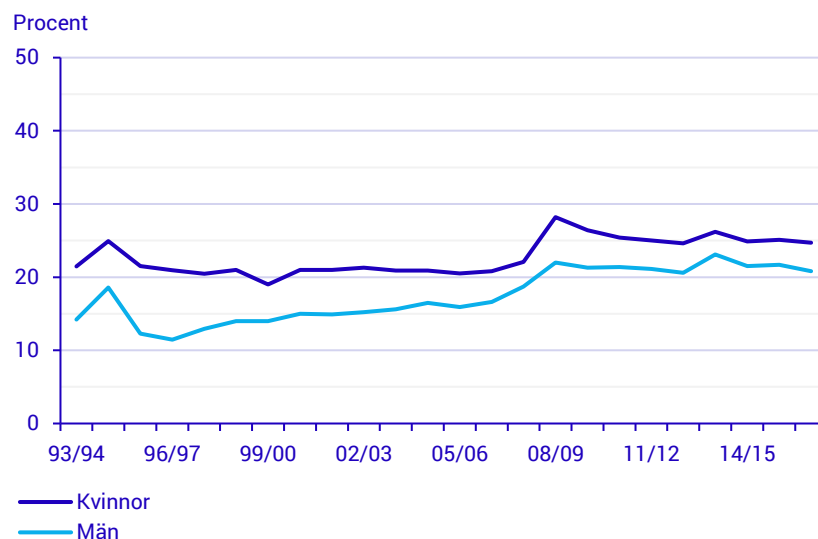
Högskolestudier är den enskilt vanligaste eftergymnasiala utbildningen som de gymnasieexaminerade påbörjar. Totalt påbörjade 23 procent högskoleutbildning, 2 procent påbörjade särskild kurs vid folkhögskolan, 1 procent hade påbörjat studier på yrkeshögskolan och 0,3 procent hade påbörjat studier på konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Övergången till högskolestudier

Sedan mitten av 1990-talet har andelen avgångna från gymnasieskolan som påbörjat studier på högskolan inom ett läsår ökat. Den här utvecklingen illustreras i diagram 33. Andelen kvinnor som påbörjat högskolestudier har genomgående varit högre jämfört med män. Över tid har dock skillnader mellan könen minskat något. Under 1990-talet påbörjade drygt 20 procent av kvinnorna respektive 15 procent av männen högskolestudier inom ett läsår. Under 2000-talet har denna andel ökat både för kvinnor och för män. Av gymnasieexaminerade läsåret 2016/17 påbörjade en fjärdedel av kvinnorna respektive en femtedel av männen högskolestudier inom ett läsår.

Den höga totala övergångsfrekvensen för avgångna 1994/95 beror på en onormalt stor andel avgångna från 3-åriga studieförberedande linjer/program detta år. Totalsiffran är en överskattning jämfört med en normal avgångskull. Övergångsfrekvensen för avgångskullen 1996/97 är inte direkt jämförbar med tidigare år på grund av den 3-åriga kursutformade gymnasieskolan med slutbetyg (bokstavs-betyg). Från och med 2013/14 ingår endast elever med gymnasieexamen.

Diagram 33. Andel som påbörjar studier på högskolan inom ett läsår efter kön
Avgångna från gymnasieskolan läsåren 1993/94 – 2016/17

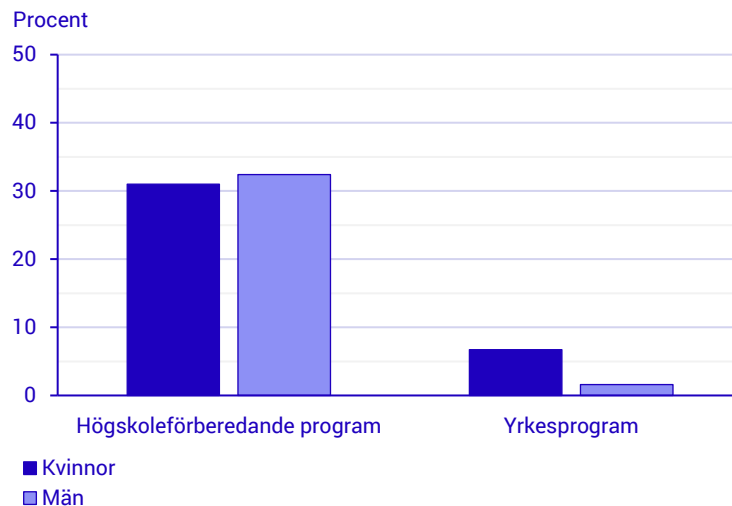
Kvinnor påbörjade högskolestudier i högre utsträckning än män

Bland de examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17 hade 32 procent av de examinerade från högskoleförberedande program påbörjat studier på högskolan inom ett läsår. Motsvarande andel av de examinerade från yrkesprogram var 4 procent. Generellt är det vanligare att kvinnor påbörjar högskolestudier jämfört med män. Det beror på flera faktorer:

- En större andel av kvinnorna har examen från högskoleförberedande program och att de i motsats till yrkesprogrammen automatiskt ger grundläggande behörighet till högskolestudier.
- En större andel av kvinnorna som examinerats från yrkesprogram väljer att påbörja studier på högskola jämfört med män.
- Kvinnor har generellt också ett större studieintresse än män. I SCB:s återkommande undersökning om gymnasieungdomars studieintresse uppger kvinnor i högre utsträckning än män att de vill studera vidare efter gymnasieskolan (www.scb.se/UF0513).

Diagram 34. Andel som påbörjar studier på högskolan inom ett läsår efter programtyp och kön

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Övergången till högskolan var som störst bland examinerade från naturvetenskapsprogrammet

Andelen examinerade som efter ett läsår påbörjat högskolestudier varierade mellan de olika högskoleförberedande programmen. Högst var andelen bland examinerade från naturvetenskapsprogrammet och lägst bland examinerade från estetiska programmet där 50 respektive 16 procent hade påbörjat studier.

Tabell 1. Examinerade som påbörjat studier på högskolan inom ett läsår efter gymnasieprogram och kön

Examinerade från högskoleförberedande program läsåret 2016/17

	Antal examinerade			Andel som påbörjat högskolestudier i procent		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Naturvetenskap	11 350	6 060	5 290	50	48	51
Teknik	6 740	1 150	5 600	39	38	39
Humanistiska	610	530	80	39	38	43
International Baccalaureate	900	580	330	28	28	30
Samhällsvetenskap	15 130	9 940	5 190	25	28	21
Ekonomi	10 020	5 460	4 560	24	26	22
Estetiska	5 600	3 750	1 840	16	16	16
Högskoleförberedande program	50 350	27 460	22 890	32	31	32
Samtliga examinerade	73 970	37 140	36 830	23	25	21

Det är generellt inga större skillnader mellan kvinnor och män som påbörjat högskolestudier. Störst skillnad återfinns dock bland examinerade från samhällsvetenskapsprogrammet där 28 procent av kvinnorna respektive 21 procent av männen påbörjat högskolestudier inom ett läsår efter examen.

Få examinerade från yrkesprogram påbörjade högskolestudier inom ett år

Av de personer som har examinerats från yrkesprogram påbörjade knappt 4 procent högskolestudier inom ett läsår, men det fanns stora skillnader mellan programmen.

- Den största andelen som påbörjar högskoleutbildning är examinerade från vård- och omsorgsprogrammet följt av riksrekryterande utbildningar och barn- och fritidsprogrammet.
- Av de som examinerats från programmen bygg och anläggning, fordon och transport samt VVS och fastighet hade en mycket liten andel eller inga påbörjat studier på högskolan inom ett läsår.

Tabell 2. Andel som påbörjar studier på högskolan inom ett läsår efter gymnasieprogram och kön
Examinerade från yrkesprogram läsåret 2016/17

	Antal examinerade			Andel behöriga till högskola i procent			Andel som påbörjat högskolestudier i procent		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Vård och omsorg	2 180	1 770	410	70	72	62	16	18	10
Riksrekryterande utbildningar	230	30	210	66	68	66	9	0	10
Barn och fritid	1 960	1 260	700	62	65	56	8	11	3
Naturbruk	2 000	1 370	640	53	62	34	6	7	2
Industri tekniska	1 160	150	1 000	38	64	34	5	10	5
El och energi	3 620	130	3 490	39	42	39	2	4	2
Handel och administration	1 960	1 160	800	46	52	38	2	3	2
Hantverk	1 620	1 550	70	36	36	32	1	1	0
Restaurang och livsmedel	1 530	940	590	27	30	22	1	1	1
Hotell och turism	830	690	150	52	55	39	1	1	2
Bygg och anläggning	3 150	260	2 890	23	29	23	0	1	0
Fordon och transport	2 560	370	2 200	11	16	10	0	1	0
VVS och fastighet	820	20	800	26	60	25	0	0	0
Yrkesprogram	23 620	9 680	13 950	40	52	31	4	7	2
Samtliga examinerade	73 970	37 140	36 830	81	88	74	23	25	21

Drygt 40 procent av de examinerade från yrkesprogram är kvinnor men utgör ändå en majoritet av de som påbörjat högskolestudier. I de allra flesta programmen är det en större andel kvinnor än män som påbörjat högskolestudier. Endast bland riksrekryterande utbildningar är andelen män som påbörjat högskolestudier högre än kvinnor. Detta kan delvis bero på att kvinnor i högre utsträckning är behöriga till högskolan jämfört med män.

Andelen examinerade med högskolebehörighet varierar mellan olika yrkesprogram, vilket i sin tur påverkar hur många som studerar vidare på högskolan. Exempelvis var drygt 1 av 10 examinerade från fordon- och transportprogrammet behöriga till högskolestudier. Motsvarande andel bland examinerade från vård- och omsorgsprogrammet var 7 av 10 personer.

Den generella bilden av vilka program de examinerade som påbörjar studier på högskola har studerat i gymnasieskolan ändras inte markant om man tar hänsyn till behörighet, men andelen examinerade som påbörjar högskolestudier ökar för varje gymnasieprogram.

En jämförelse av andelen som påbörjat högskolestudier bland examinerade från högskoleförberedande program och examinerade från yrkesprogram med grundläggande behörighet till högskolestudier ger flera intressanta insikter:

- Bland de examinerade med högskolebehörighet från vård- och omsorgsprogrammet påbörjade nästan en fjärdedel högskolestudier inom ett år, vilket är lika många som bland de som studerat högskoleförberedande gymnasieprogram inom ekonomi eller samhällsvetenskap.
- För examinerade med högskolebehörighet från riksrekryterande- respektive från industritekniska programmet påbörjade 14 procent en högskoleutbildning inom ett år, vilket kan jämföras med högskoleförberedande estetiska program där drygt 15 procent påbörjar högskolestudier.

Examinerade kvinnor med utländsk bakgrund påbörjade högskolestudier i högst utsträckning

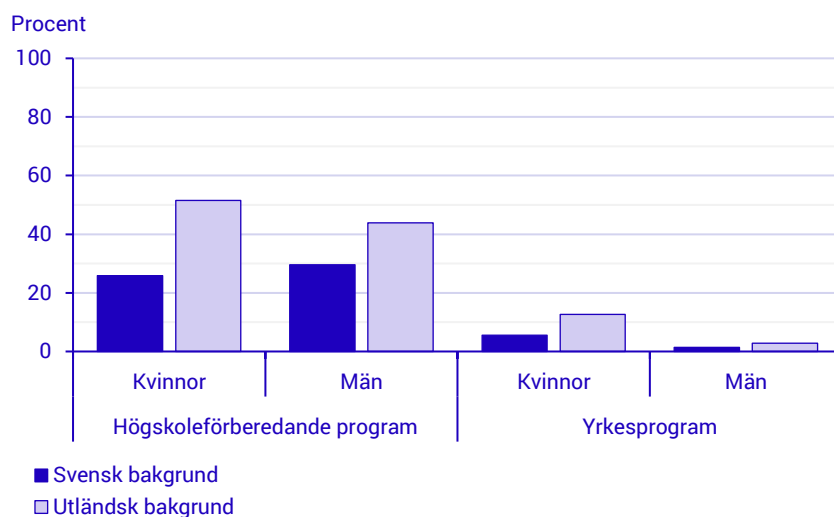
Ungefär 20 procent av de examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17 hade utländsk bakgrund. Av dem påbörjade nästan 40 procent högskolestudier inom ett år. Motsvarande andel för examinerade med svensk bakgrund var 20 procent. Både bland examinerade från högskoleförberedande program och från yrkesprogram var det vanligare att examinerade med utländsk bakgrund påbörjar högskolestudier jämfört med examinerade med svensk bakgrund.

Bland kvinnor med utländsk bakgrund som examinerats från högskoleförberedande utbildningar påbörjade mer än hälften högskolestudier inom ett år. Motsvarande andel för kvinnor med svensk bakgrund var drygt en fjärdedel. Även bland män som examinerats från högskoleförberedande utbildningar påbörjade en större andel med

utländsk bakgrund högskolestudier jämfört med män med svensk bakgrund. Skillnaderna i denna grupp var dock inte lika stor som skillnaderna mellan kvinnor.

Diagram 35. Andel som påbörjar studier på högskolan inom ett läsår efter programtyp, kön och nationell bakgrund

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Tydligt mönster bland examinerade med svensk bakgrund att fler studerar ju mer utbildade föräldrarna är

I Sverige är sambandet mellan föräldrarnas utbildningsnivå och senare generationers utbildningsnivå starkt. Andelen examinerade som påbörjat högskolestudier är generellt högre bland personer vars föräldrar har en hög utbildningsnivå. Detta mönster gällde både för examinerade från högskoleförberedande program och yrkesprogram.

Diagram 36. Andel som påbörjar studier på högskolan inom ett läsår efter programtyp, kön och föräldrarnas utbildningsnivå

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Examinerade vars föräldrar endast har en förgymnasial utbildning utmärker sig från det generella mönstret. Både bland examinerade från högskoleförberedande program och från yrkesprogram hade en relativt stor andel påbörjat studier på högskolan inom ett år. De examinerade vars föräldrar har en förgymnasial utbildningsnivå består till största delen av personer med utländsk bakgrund och en stor andel personer i denna grupp övergår till högskolestudier efter sin gymnasieexamen.

Relationen mellan föräldrarnas utbildningsnivå och andelen som påbörjar högskolestudier nyanseras om man tar hänsyn till bakgrund. Bland personer med svensk bakgrund finns ett tydligt mönster mellan föräldrarnas utbildningsnivå och andelen som påbörjar högskolestudier. Bland personer med utländsk bakgrund går det inte att observera något tydligt mönster. Andelen som påbörjar högskolestudier bland examinerade med utländsk bakgrund är ungefär lika stor för alla redovisade utbildningsnivåer.

Diagram 37a. Andel som påbörjar studier på högskolan inom ett läsår efter föräldrarnas utbildningsnivå och bakgrund

Examinerade från yrkesprogram läsåret 2016/17

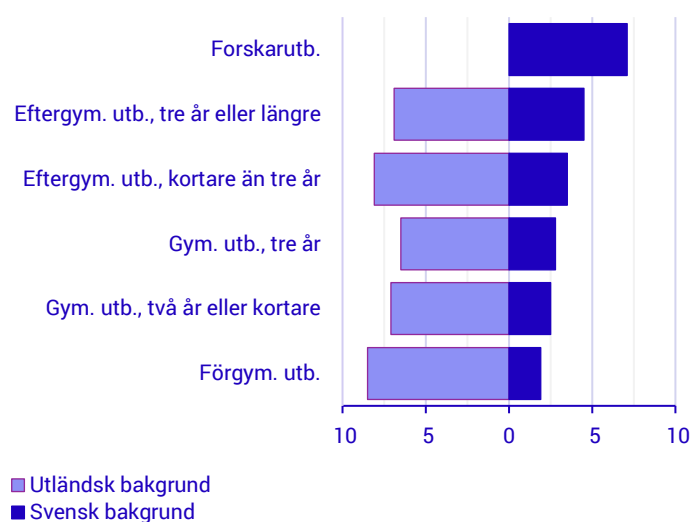
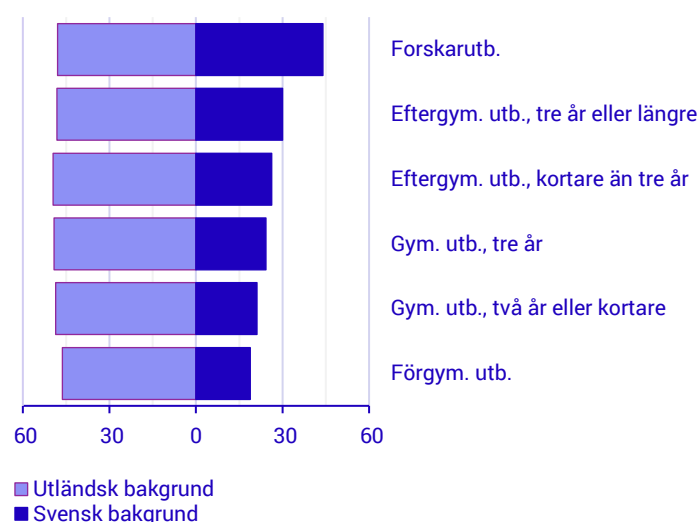

Diagram 37b. Andel som påbörjar studier på högskolan inom ett läsår efter föräldrarnas utbildningsnivå och bakgrund

Examinerade från högskoleförberedande program läsåret 2016/17

En av tre examinerade i storstäder påbörjade högskolestudier inom ett läsår

Andelen gymnasieexaminerade som påbörjat studier på högskolan skiljer sig beroende på var de bodde när de gick ut gymnasieskolan. En större andel påbörjade högskolestudier bland examinerade som bodde i storstäder, storstadsnära kommuner och större städer. Det var genomgående en något högre andel kvinnor jämfört med män som påbörjat högskolestudier i alla redovisade regioner.

Diagram 38. Andel som påbörjar studier på högskolan inom ett läsår efter SKR:s kommungrupper (boende)

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

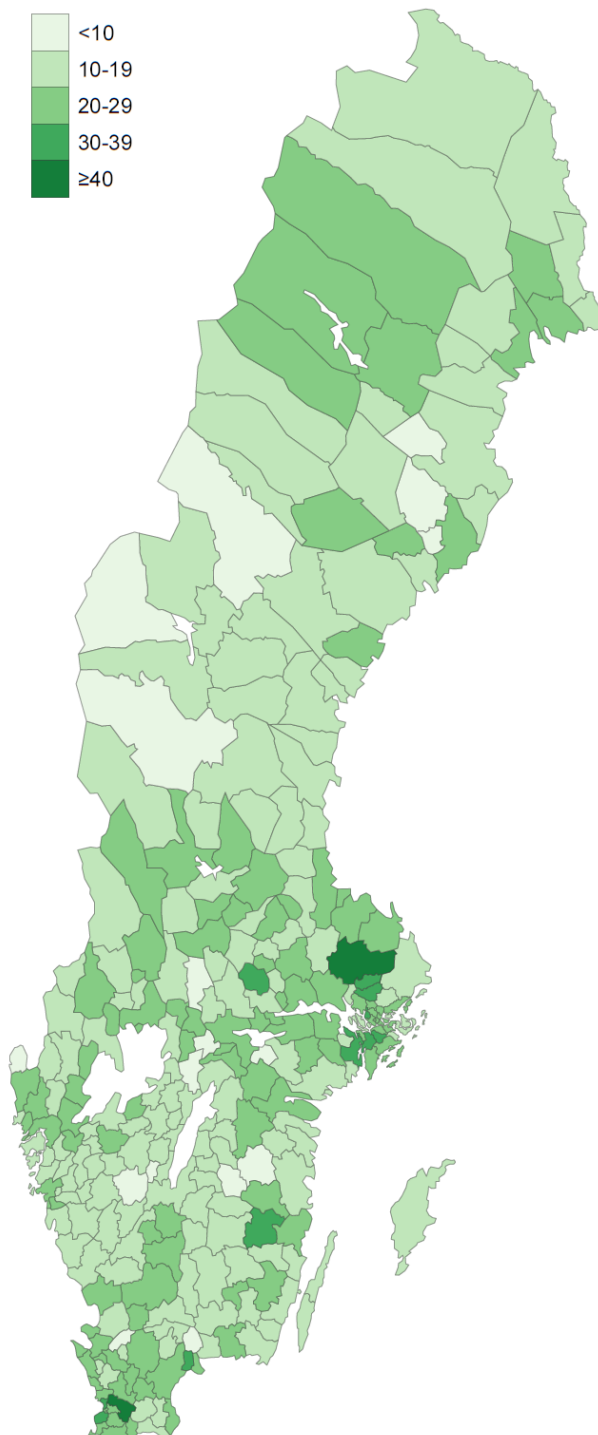

De kommuner med den största andelen som påbörjat studier inom ett år är Uppsala kommun och Lunds kommun. Närheten till stora universitet är antagligen en bidragande faktor till varför övergången till högskolestudier var relativt stor i dessa kommuner.

Kommuner som har en låg andel examinerade som påbörjat studier på högskola är spridda över hela landet från norr till söder. Ydre, Härjedalen, Lekeberg och Vindeln tillhör de kommuner där andel examinerade som börjat på högskolan är som lägst. Mellan 0 och 6 procent av de examinerade i dessa kommuner påbörjade studier inom ett läsår. Det kan troligtvis bero på att dessa kommuner är relativt små sett till folkmängd och har relativt få examinerade.

Karta 1. Andel (procent) som påbörjar studier på högskolan inom ett läsår efter boendekommun

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

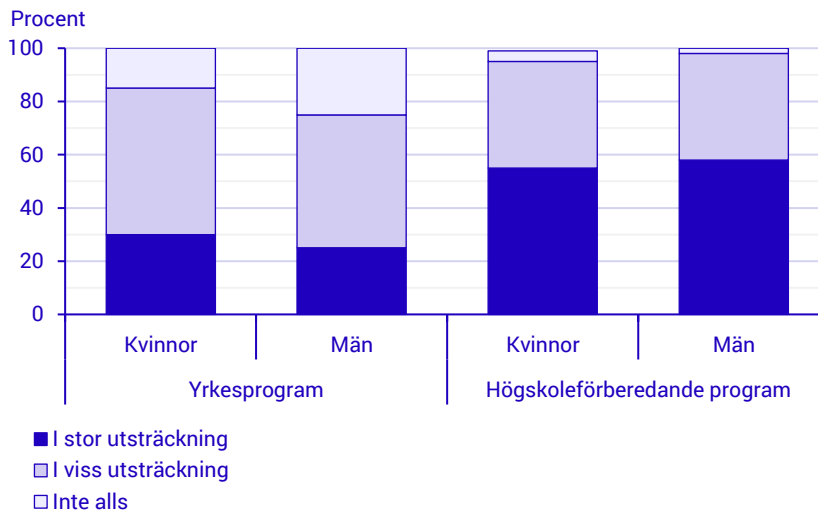
Knappt 6 av 10 examinerade från högskoleförberedande program kände sig i stor utsträckning förberedda för högskolestudier

I enkätundersökningen som genomfördes under våren 2020 fick de gymnasieavgångna frågan om hur gymnasieutbildningen förberett dem för studier på högskolan. Av alla examinerade som läst på högskolan efter gymnasiet ansåg 56 procent av de examinerade från högskoleförberedande program att gymnasieutbildningen i stor utsträckning förberett dem för studier på högskola. Det fanns inga skillnader mellan kvinnor och män. Motsvarande andel för examinerade från yrkesprogram var knappt 3 av 10. Kvinnorna var något mer positiva i sin bedömning än männen.

Nästan alla examinerade från högskoleförberedande program tyckte att gymnasieutbildningen i stor eller i viss utsträckning förberett dem för studier på högskolan. Bland examinerade från yrkesprogram var det däremot nästan en femtedel av de som någon gång sedan gymnasieskolan studerat på högskolan som inte alls känt sig förberedd för studier på högskolan.

Diagram 39. Utsträckning i vilken de avgångna tycker att gymnasieutbildningen förberett för studier på universitet/högskola efter programtyp

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17 som någon gång studerat på universitet/högskola

Få övergår till andra eftergymnasiala utbildningar inom ett år efter gymnasieskolan

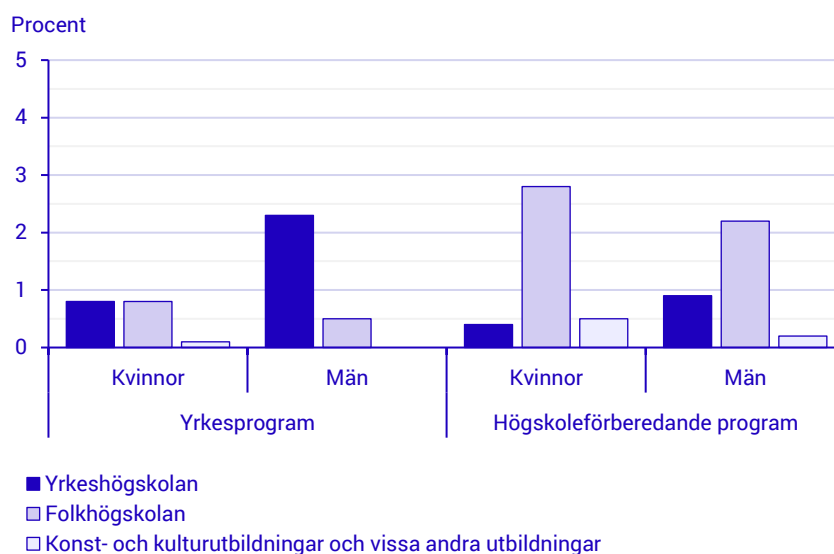
En mycket liten andel av de examinerade från gymnasieskolan 2016/17 har påbörjat andra eftergymnasiala studier, dvs. på folkhögskola, yrkeshögskola eller konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar, inom ett år efter examen. Totalt sett hade knappt två procent påbörjat särskild kurs på folkhögskola, en procent hade påbörjat studier på yrkeshögskolan och knappt en halv procent hade påbörjat studier på konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Andelen kvinnor som påbörjat studier på folkhögskola och konst- och

kulturutbildningar och vissa andra utbildningar var större jämfört med andelen män. Bland de examinerade som påbörjat yrkeshögskoleutbildningar var andelen män större än andelen kvinnor.

Det var vanligare att examinerade från högskoleförberedande program påbörjade folkhögskola jämfört med examinerade från yrkesprogram. För yrkeshögskoleutbildningar gällde det motsatta.

- Övergång till särskild kurs på folkhögskola samt konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar var som störst bland examinerade från estetiska program. Drygt tio procent påbörjade studier på folkhögskola och två procent på påbörjade studier på konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar inom ett år från examen.
- Övergången till yrkeshögskoleutbildningar var vanligast bland examinerade från riksrekryterande utbildningar. Knappt 22 procent av de examinerade från dessa utbildningar påbörjade yrkeshögskolestudier inom ett år.

Diagram 40. Andel som påbörjar studier på yrkeshögskola, folkhögskola och konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar inom ett läsår efter programtyp och kön
Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016/17

Kort om statistiken

Den här rapporten bygger på uppgifter från en enkätundersökning och tidigare publicerad officiell statistik.

Statistikens ändamål och innehåll

Enkätundersökningen 2020

Inträdet på arbetsmarknaden bland gymnasieavgångna beskriver inträdet på arbetsmarknaden för personer som slutfört gymnasieskolan. Statistiken ger en samlad bild av vad unga personer gör tre år efter avslutad gymnasieutbildning. Statistiken beskriver främst de gymnasieavgångnas huvudsakliga sysselsättning, arbetets överensstämmelse med utbildningen och om arbetet motsvarar utbildningsnivån. Dessutom beskrivs förberedelse för arbetslivet och utbildningens nytta i arbetet.

Statistiken redovisar inträdet på arbetsmarknaden efter gymnasieutbildningen för ungdomar som avslutade utbildningen läsåret 2016/17. I undersökningen ingick både examinerade och elever som genomgått hela utbildningen men som inte uppfyllde kraven för examen (avgångna med studiebevis¹¹).

Uppgifterna avser situationen för den svarande under mätperioden april till och med juni 2020 (våren 2020) eller under tiden mellan gymnasieskolans slut och våren 2020.

Statistiken redovisas efter bland annat programtyperna yrkesprogram och högskoleförberedande program, efter kön, svensk/utländsk bakgrund, föräldrarnas utbildningsnivå och grundläggande behörighet till högskolestudier.

Övergång till eftergymnasiala utbildningar

Uppgifterna om övergången från gymnasieskolan till eftergymnasiala utbildningar bygger på tidigare publicerad officiell statistik. Statistiken beskriver hur många och hur stor andel av de examinerade från gymnasieskolan som väljer att studera vidare i universitets- och högskoleutbildning, folkhögskolans särskilda kurser, yrkeshögskola

¹¹ För den elev som inte uppfyller kraven för gymnasieexamen ska ett studiebevis utfärdas istället för ett examensbevis. I redovisningen ingår endast studiebevis om minst 2 500 poäng, det vill säga att eleven läst ett helt program.

eller konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. Statistiken finns publicerad på SCB:s webbplats www.scb.se/uf0542.

Information om statistikens framställning

Enkätundersökningen 2020

Undersökningens observationsobjekt är gymnasieavgångna läsåret 2016/17 med studiebevis på minst 2 500 poäng.

Skolverkets register över elever i gymnasieskolan användes för att ta fram den aktuella rampopulationen som omfattade ca 73 000 personer med examen samt ca 8 000 personer med studiebevis. Rampopulationen för undersökningen är personer som enligt registren ovan, slutfört gymnasiet våren 2017 med en examen eller ett studiebevis. Rampopulationen avgränsades även till folkbokförda i Sverige våren 2020.

Från Skolverkets register över gymnasieavgångna drogs ett urval av 10 031 personer varav 7031 med examen och 3000 med studiebevis. Urvalsdesignen är ett stratifierat obundet slumpmässigt urval utan återläggning.

Undersökningen är en urvalsundersökning med bortfall. Målstorheterna i undersökningen skattas med hjälp av en kalibreringstimulator som utnyttjar hjälpinformation som finns tillgänglig både för svarande och bortfall. Objektsbortfallet för undersökningen var 58,9 procent för examinerade och 77,0 procent för de med studiebevis.

En utförlig beskrivning av statistikens framställning finns publicerad på SCB:s webbplats www.scb.se/uf0512 under rubriken dokumentation.

Övergång till eftergymnasiala utbildningar

Uppgifterna om övergången från gymnasieskolan till eftergymnasiala utbildningar bygger på tidigare publicerad officiell statistik. Statistiken beskriver hur många och hur stor andel av de examinerade från gymnasieskolan som väljer att studera vidare i universitets- och högskoleutbildning, folkhögskolans särskilda kurser, yrkeshögskola eller konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. En utförlig beskrivning av statistikens framställning finns publicerad på SCB:s webbplats www.scb.se/uf0542 under rubriken dokumentation.

Information om statistikens kvalitet

Enkätundersökningen 2020

Statistiken är behäftad med osäkerhet. Vid bedömning av hur olika osäkerhetskällor påverkar statistiken från en undersökning skiljer man på slumpmässiga och systematiska avvikelser. Slumpmässiga avvikelser orsakar enligt statistisk teori beräkningsbar osäkerhet hos de skattade resultaten.

Systematiska avvikelser påverkar resultaten i en viss riktning. Det är svårt att ange hur tillförlitligheten påverkas av eventuella systematiska avvikelser, eftersom det ofta kräver resurskrävande utvärderingsinsatser. En sådan utvärdering har inte gjorts. Det är därför svårt att fullt ut bedöma kvaliteten i statistiken.

Resultaten från undersökningen redovisas med osäkerhetstal. Med hjälp av osäkerhetstalet kan ett konfidensintervall bildas, vilket är ett mått på det spann inom vilket det sanna värdet finns med 95 procents säkerhet.

Bortfall bedöms vara den största källan till osäkerhet för statistiken. Urval, täckning, bearbetning och mätning bedöms påverka osäkerheten i mindre grad.

Bortfallsandelen i undersökningen var 58,9 procent för examinerade och 77,0 procent för de med studiebevis. I avsikt att reducera eventuella bortfallsskevheter har vikter beräknats med hjälp av kalibrering. Storleken på kvarstående skevheter orsakade av bortfallet är dock svåra att mäta, någon studie i avseende att försöka uppskatta bortfallets effekter har inte gjorts. Med tanke på det relativt stora bortfallet bör resultat från undersökningen tolkas med viss försiktighet.

I undersökningen fanns det även partiellt bortfall för frågorna. Partiellt bortfall kan bero på att frågan är svår att förstå, är känslig, att uppgiftslämnaren glömmer att besvara frågan, att lämpligt alternativ saknas eller att instruktionerna vid hoppfrågor misstolkas. Generellt sett är det partiella bortfallet mycket litet.

På grund av ett programmeringsfel i webbenkäten har uppgifter för fråga 10 och 11 imputerats för 261 svarande. Det innebär att osäkerheten för dessa frågor kan vara större än för övriga frågor. På total nivå bedöms imputeringen påverka kvaliteten i låg grad, men för personer som svarat att de gick ett yrkesprogram på gymnasiet samt att de arbetar kan osäkerheten vara större än de konfidensintervall som anges.

En utförlig beskrivning av statistikens kvalitet finns publicerad på SCB:s webbplats www.scb.se/uf0512 under rubriken dokumentation.

Övergång till eftergymnasiala utbildningar

Uppgifterna om övergången från gymnasieskolan till eftergymnasiala utbildningar bygger på tidigare publicerad officiell statistik. Statistiken beskriver hur många och hur stor andel av de examinerade från gymnasieskolan som väljer att studera vidare i universitets- och högskoleutbildning, folkhögskolans särskilda kurser, yrkeshögskola eller konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. En utförlig beskrivning av statistikens kvalitet finns publicerad på SCB:s webbplats www.scb.se/uf0542 under rubriken dokumentation.

Referenser

SCBa (2018). Ideellt arbete vanligt i Norden. Välfärd 2018:1.
https://www.scb.se/contentassets/3e679f43f43f479fb14dac1e1c0df6d4/1e0001_2018k01_bi_a05ti1802.pdf

SCBb (2018). Svenskarna arbetar ideellt för 131 miljarder.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2018/svenskarna-arbetar-ideellt-for-131-miljarder/>

SOU 2017:24 (2017). Ett arbetsliv i förändring – hur påverkas ansvaret för arbetsmiljön?

Bilaga

Enkät våren 2020

1

Frågeblanketten läses maskinellt. Vi ber dig därför att:

- Använda bläckpenna
- Markera dina svar med kryss, så här:
- Om du svarat fel täck hela rutan med det felaktiga krysset, så här:

Nuvarande sysselsättning

<p>1. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning idag? <i>M I slutet av enkäten kommer frågor om coronapandemin påverkat din huvudsakliga sysselsättning, t.ex. genom minskad arbetstid.</i></p> <p><i>Vid frånvaro, t.ex. sjukdom, semester, vård av sjukt barn, föräldraledighet eller annan typ av tjänstledighet</i> <i>- mindre än 3 månader, markera din ordinarie sysselsättning</i> <i>- mer än 3 månader, markera "annat".</i></p> <p><i>Markera endast ett alternativ.</i></p> <p>☐ Arbete (anställd/egenföretagare) → <i>Gå till fråga 3</i></p> <p>☐ Studier</p> <p>☐ Arbetsökande/aktivitet via Arbetsförmedlingen</p> <p>☐ Annat, skriv vad: <input type="text"/></p>
<p>2. Har du någon anställning/eget företag vid sidan av din huvudsakliga sysselsättning? <i>Räkna med arbete som innebär minst 1 timmes arbete per vecka i snitt.</i></p> <p><i>Vid frånvaro mindre än 3 månader, t.ex. sjukdom, semester, vård av sjukt barn, föräldraledighet eller annan typ av tjänstledighet markerar du "Ja".</i></p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nej → <i>Gå till fråga 12</i></p>
<p>3. Vilken anställningsform har du i det arbetet? <i>Har du flera arbeten ska du i denna och följande frågor svara för det du ser som huvudsakligt.</i></p> <p>☐ Fast-/tillsvidareanställning (anställning utan slutdatum)</p> <p>☐ Provanställning</p> <p>☐ Vikariat</p> <p>☐ Projektanställning</p> <p>☐ Säsongsanställning</p> <p>☐ Annan tidsbegränsad anställning, t.ex. visstids-, behovs- eller timanställd</p> <p>☐ Egenföretagare</p> <p>☐ Annat, skriv vad: <input type="text"/></p> <p>☐ Vet inte</p>

<p>4. Hur överensstämmer arbetet med det område som din gymnasieutbildning var inriktad mot?</p> <p>☐ Min utbildning var inte inriktad mot något särskilt område → Gå till fråga 6</p> <p>☐ Helt eller till stor del → Gå till fråga 6</p> <p>☐ Till viss del → Gå till fråga 6</p> <p>☐ Inte alls</p>
<p>5. Varför har du ett arbete som inte överensstämmer med det område som din utbildning var inriktad mot? <i>Flera alternativ kan markeras.</i></p> <p>☐ Fanns inga arbeten att söka inom det området</p> <p>☐ Saknade den erfarenhet som krävdes</p> <p>☐ Saknade den certifiering, yrkesprov, gesällprov eller liknande som krävdes</p> <p>☐ Saknade kontakter till arbetsgivare</p> <p>☐ Ville arbeta med annat</p> <p>☐ Annan/andra anledningar, skriv vad:</p> <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 100%;"></div>
<p>6. Vilken utbildningsnivå bedömer du vara tillräcklig för ditt arbete?</p> <p>☐ Grundskoleutbildning</p> <p>☐ Gymnasieutbildning</p> <p>☐ Eftergymnasial utbildning, t.ex. yrkeshögskola eller universitet/högskola</p>
<p>7. I vilken utsträckning fick du på din gymnasieutbildning lära dig det som behövs för att utföra dina huvudsakliga arbetsuppgifter?</p> <p>☐ I stor utsträckning</p> <p>☐ I viss utsträckning</p> <p>☐ Inte alls</p> <p>☐ Vet inte</p>
<p>8. Sammantaget, hur nöjd eller missnöjd är du med ditt arbete?</p> <p>☐ Mycket nöjd</p> <p>☐ Ganska nöjd</p> <p>☐ Ganska missnöjd</p> <p>☐ Mycket missnöjd</p>
<p>9. Gick du ett yrkesprogram eller högskoleförberedande program på gymnasiet? <i>Du som bytt program ska svara utifrån det program du slutfört.</i></p> <p>☐ Yrkesprogram</p> <p>☐ Högskoleförberedande program → Gå till fråga 12</p>

Fråga 10 och 11 besvaras enbart om du gått ett yrkesprogram.

10. Vilken nytta har du haft av yrkesämnena när du utför dina huvudsakliga arbetsuppgifter?
- Stor nytta
 Viss nytta
 Ingen nytta
 Vet inte

11. Arbetar du på en av de arbetsplatser där du gjorde arbetsplatsförlagt lärande (APL), praktik eller gick lärlingsutbildning under gymnasietiden?
- Ja
 Nej, men jag arbetade där en period efter gymnasieskolan
 Nej

Andra former av arbete

12. Har du eller har du haft en lärlingsanställning?
En lärlingsanställning betyder oftast att du efter avslutad gymnasial utbildning är anställd som lärling på ett företag. Det kan också betyda att du är anställd som företagslärling och genomför hela din utbildning på företaget.
- Ja, har det idag
 Nej, men haft det tidigare
 Nej, har aldrig haft en lärlingsanställning

13. Har du utfört gig- eller plattformsjobb sedan du slutade gymnasieskolan?
Med gig- och plattformsjobb menas tillfälliga arbeten som vanligtvis förmedlas via digitala plattformar eller applikationer som Uber, Airbnb, Wolt, Foodora, Yepstr och liknande.
- Ja
 Nej
 Vet inte

14. Har du någon oavlönad sysselsättning där du erbjuder dina tjänster frivilligt, t.ex. som volontär?
- Ja, jag började nyligen med anledning av coronapandemin
 Ja, jag arbetar vanligtvis som volontär, är aktiv i en frivilligorganisation eller liknande
 Nej

Arbete minst 6 månader

15. Har du haft något arbete som varat minst 6 månader sedan du slutade gymnasieskolan?
Med arbete menas både anställning och eget företagande oavsett hel- eller deltid.
- Ja
 Nej → Gå till fråga 18

<p>16. Sedan du slutade gymnasieskolan, efter hur lång tid fick du ditt första arbete som varade minst 6 månader?</p> <p>☐ Hade redan (fått) det arbetet när jag slutade gymnasieskolan</p> <p>☐ Mindre än 3 månader</p> <p>☐ 3-6 månader</p> <p>☐ 7-12 månader</p> <p>☐ Efter mer än 1 år</p>
<p>17. Arbetar du kvar på det första arbete som du hade efter gymnasieskolan som varade i minst 6 månader?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nej</p>

Arbetslöshet

<p>18. Har du varit arbetslös någon gång sedan du slutade gymnasieskolan? <i>Med arbetslös menas att du velat och kunnat ta ett arbete antingen på hel- eller deltid.</i></p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nej → Gå till fråga 20</p>
<p>19. Hur många månader har du sammanlagt varit arbetslös sedan du slutade gymnasieskolan? <i>Med arbetslös menas att du velat och kunnat ta ett arbete antingen på hel- eller deltid.</i></p> <p>☐ Högst 1 månad</p> <p>☐ 2-6 månader</p> <p>☐ 7-12 månader</p> <p>☐ Mer än 1 år</p>
<p>20. Har du någon gång valt att studera för att undvika arbetslöshet sedan du slutade gymnasieskolan?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nej</p>

Förberedd för arbetslivet och studier

<p>21. Sammantaget, i vilken utsträckning tycker du att din gymnasieutbildning förberett dig för arbetslivet?</p> <p>☐ I stor utsträckning</p> <p>☐ I viss utsträckning</p> <p>☐ Inte alls</p> <p>☐ Vet inte</p>
<p>22. Har du studerat eller studerar du på universitet/högskola?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nej</p>

23. I vilken utsträckning tycker du att din gymnasieutbildning förberett dig för studier på universitet/högskola?

- I stor utsträckning
 I viss utsträckning
 Inte alls

Coronapandemins påverkan och framtidsplaner

24. Har din huvudsakliga sysselsättning påverkats av coronapandemin?

- Ja, jag har eller kommer gå ner i arbetstid
 Ja, mitt arbete har eller kommer upphöra helt (kallas inte längre vid behov, blivit uppsagd etc.)
 Ja, mina studier har eller kommer påverkats negativt
 Ja, som arbetsökande har det blivit svårare att få arbete
 Nej, inget av ovanstående

25. Har din huvudsakliga sysselsättning påverkats på något annat sätt av coronapandemin?

Ja, på följande sätt:

- Nej
 Vet inte

26. Vad planerar du att göra hösten 2020?

Flera alternativ kan markeras.

- Fortsätta på mitt nuvarande arbete
 Skaffa ett nytt arbete
 Skaffa ett arbete
 Starta eget företag
 Studera på universitet/högskola eller yrkeshögskola
 Andra studier, t.ex. Komvux, folkhögskola
 Göra andra saker, t.ex. resa eller ägna mig åt mitt intresse
 Annat
 Vet inte

27. Har du några kommentarer till frågorna i enkäten får du gärna skriva dem här:

Tack för din medverkan!

The entry into the labor market after upper secondary school

Summary

The Entry into the labour market after upper secondary school survey was carried out in spring 2020. It was carried out in the form of a questionnaire survey addressed to upper secondary school leavers in the academic year 2016/17 and is the second follow-up of school leavers from the reformed upper secondary school.

Smaller proportion of people in work among school leavers from vocational programmes

In spring 2020, that is, three years after completing upper secondary school, around 70 percent of the school leavers from vocational programmes had work as their main activity. This is less than in the 2017 follow-up, when this figure was 80 percent. The decline in the proportion of persons with work as their main activity is probably, in part, due to the effect of the COVID-19 pandemic on the labour market.

In total, 16 percent of the school leavers from vocational programmes had studies as their main activity. In this group, the proportion of persons who were studying was larger among women than among men.

Just under one in three men with a diploma from a vocational programme has, or has had, an apprenticeship after upper secondary school. The corresponding percentage among women was just under one in ten.

Just over one in two of those with a diploma from a vocational programme had a job that was fully, or partly, in line with their programme orientation. This proportion was larger among men than among women. The degree of agreement between education and work has remained constant since the 2017 follow-up.

Among persons with a diploma from a vocational programme who had a job in spring 2020, eight in ten considered that their job required an upper secondary education. Just over half of those who had a job that was in line with their education to a large extent felt that their education had provided them with the skills needed to carry out their main working duties. Around four in ten considered that their vocational subjects were very useful for their work. One in three of all persons with an upper secondary diploma, regardless of whether or not they had work in spring 2020, felt that their education to a large extent prepared them for working life.

Just over seven in ten school leavers from higher education preparatory programmes have studied at a university

In spring 2020, just over 70 percent of school leavers from higher education preparatory programmes stated that they were studying or had studied at a university and just over 60 percent had studies as their main activity. The proportion of school leavers with a foreign background who were studying or had studied and who had studies as their main activity was larger than among school leavers with a Swedish background.

Just over half of the school leavers from higher education preparatory programmes who had studied at a university felt that upper secondary school to a large extent prepared them for studies in higher education. The figures were the same for women as for men.

Among school leavers from higher education preparatory programmes, around two in three persons had a job. Around half of those persons had a job as their main activity and the remainder had work as a secondary occupation. Among all those who had work, just under six in ten felt that an upper secondary school education was a sufficient level of education for carrying out their job.

Coronavirus (COVID-19) pandemic has affected school leavers' employment

Around 70 percent of school leavers from upper secondary school stated that their main activity was affected by the COVID-19 pandemic in some way. Among school leavers with work as their main activity, around one in four stated that they had or were going to reduce their working hours as a result of the pandemic. Among school leavers who had studies as their main activity, just under 60 percent stated that the pandemic had or would have a negative effect on their studies. In addition, nearly half of those seeking employment stated that they felt it had become more difficult to find a job.

List of figures and tables

Illustration 1. The purpose of upper secondary school, according to Chapters 15 and 16 of the Education Act (2010:800)

Figure 1. Main activity in spring 2020, by sex. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17. Percent

Figure 2. Main activity in spring 2020, by sex and by type of programme. School leavers with school leaving diploma, academic year 2016/17. Percent

Figure 3. Perceived impact of COVID-19 pandemic on main activity in spring 2020, by sex. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17

Figure 4. Perceived impact of COVID-19 pandemic on school leavers with jobs in spring 2020, by type of programme, and by sex. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17

Figure 5. Perceived impact of COVID-19 pandemic on students in spring 2020, by type of programme, and by sex. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17

Figure 6. Proportion with employment as main activity three years after upper secondary school (follow-up spring 2002-2020), by type of programme, and by sex. Percent

Figure 7. Proportion with studies as main activity three years after upper secondary school (follow-up spring 2002-2020), by type of programme, and by sex. Percent

Figure 8. Main activity in spring 2020, by type of programme, and by background. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17. Percent

Figure 9. Main activity in spring 2020, by type of school leaving certificate, and by sex. School leavers, academic year 2016/17. Percent

Figure 10. Main activity in spring 2020, by type of school leaving certificate, and by type of programme. School leavers, academic year 2016/17. Percent

Figure 11. Work as a main activity or secondary activity in spring 2020, by type of programme, and by sex. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17. Percent

Figure 12. Studies as main activity in spring 2020, by type of programme, by sex, and by the presence of an employment as a secondary activity. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17. Percent

Figure 13. Employment at a workplace where the school leaver had a work-placed learning period, an internship period, or an

apprenticeship during upper secondary school, by sex. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17. Percent

Figure 14. Proportion of school leavers who have or had an employment as an apprentice after upper secondary school, by sex. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17. Percent

Figure 15. Proportion of school leavers who have had a job for 6 months or more and the time it took them to get it by type of programme. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17. Percent

Figure 16. Proportion of school leavers who have worked within gig- or platform economy since they left high school, by sex. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17. Percent

Figure 17. The total amount of time in unemployment, by type of school leaving certificate. School leavers, academic year 2016/17, who have been unemployed after upper secondary school. Percent

Figure 18. Proportion who have been unemployed after upper secondary school, by follow-up year. School leavers from upper secondary school three years before the follow-up year. Percent

Figure 19. Proportion who have been unemployed more than six months of those having been unemployed after upper secondary school. School leavers from upper secondary school three years before the follow-up year. Percent

Figure 20. Plans for autumn 2020. School leavers with a school leaving certificate, academic year 2016/17. Percent

Figure 21. Work in line with the programme orientation, by sex. School leavers with a school leaving certificate from a vocational programme in academic year 2016/17 who had some kind of work spring 2020. Percent

Figure 22. Reasons why school leavers have work that is not at all in line with their programme orientation. School leavers with a school leaving diploma, academic year 2016/17 who have work that is not at all in line with their programme orientation. Percent

Figure 23. Satisfaction with work, by work in line with programme orientation. School leavers from vocational programmes 2016/17 who had some kind of work in spring 2020. Percent

Figure 24. Proportion with work in line with the programme orientation, spring 2004-2020 by sex. Percent

Figure 25. Educational level that was sufficient for their work, by type of programme. School leavers with a school leaving certificate in academic year 2016/17 who had some kind of work in spring 2020. Percent

Figure 26. Educational level that was sufficient for their work, by satisfaction with work. School leavers from vocational programmes in 2016/17 who had some kind of work in spring 2020. Percent

Figure 27. Educational level that was sufficient for their work, by satisfaction with work. School leavers from higher education preparatory programmes in 2016/17 who had some kind of work spring 2020. Percent

Figure 28. Educational level that was sufficient for their work, spring 2004-2020. School leavers from vocational programmes. Percent

Figure 29. Educational level that was sufficient for their work, spring 2004-2020. School leavers from higher education preparatory programmes. Percent

Figure 30. Assessment of the extent to which school leavers learned what is needed to conduct their main working duties. School leavers from vocational programmes 2016/17 who had some kind of work in spring 2020, by how well work is in line with the programme orientation. Percent

Figure 31. Assessment of the usefulness of the vocational courses for their main working duties, by how well the work aligns with the programme orientation. School leavers from vocational programmes in 2016/17 who had some kind of work in spring 2020. Percent

Figure 32. Extent to which the upper secondary education prepared for work, by type of programme, and by sex. School leavers with school leaving diploma from vocational programmes in the academic year 2013/14 who had some kind of work in spring 2017. Percent

Figure 33. Proportion who attended studies at a university within one academic year, by sex. School leavers with a school leaving diploma from upper secondary school in the academic years 1993/94-2016/17

Figure 34. Proportion who attended studies at a university within one academic year, by type of programme, and by sex. School leavers with a school leaving diploma from upper secondary school in the academic year 2016/17

Table 1. School leavers with a school leaving diploma from upper secondary school who attended studies at a university within one academic year from higher education preparatory programmes, academic year 2016/17

Table 2. School leavers with a school leaving diploma from upper secondary school who attended studies at a university within one academic year from a vocational programme, academic year 2016/17

Figure 35. Proportion who attended higher education within one academic year, by type of programme, sex, and background. School leavers with a school leaving diploma from upper secondary school in the academic year 2016/17

Figure 36. Proportion who attended higher education within one academic year, by type of programme, sex, and parents' education. School leavers with a school leaving diploma from upper secondary school in the academic year 2016/17

Figure 37a. Proportion who attended higher education within one academic year, by background, sex, and parents' education. School leavers with a school leaving diploma from a vocational programme in the academic year 2016/17

Figure 37b. Proportion who attended higher education within one academic year, by background, sex and parents' education. School leavers with school leaving diploma from a higher education preparatory programme in the academic year 2016/17

Figure 38. Proportion who attended higher education within one academic year, by municipality classification. School leavers with a school leaving diploma from upper secondary school in the academic year 2016/17

Map 1. Proportion who attended higher education within one academic year, by municipality. School leavers with a school leaving diploma from upper secondary school in the academic year 2016/17

Figure 39. Extent to which school leavers feel that their upper secondary education prepared them for higher studies after upper secondary school, by sex. School leavers with a school leaving diploma academic year 2016/17 who have entered higher education after upper secondary school, by type of programme and basic eligibility to higher education. Percent

Figure 40. Proportion who attended higher vocational education, folk high school, or fine arts and cultural programmes within one academic year, by type of programme, and by sex. Percent

List of terms

A	andel	percentage, proportion, share
	arbete	employment, work
	arbete som bisyssla	work as secondary activity
	arbete som överensstämmer med det området som utbildningen var inriktad mot	occupation in line with the programme orientation
	arbetslivet	working life
	arbetslös	unemployed person
	arbetslöshet	unemployment
	arbetsmarknad	labour market
	arbetsplatsförlagt lärande (APL)	workplace-based learning
	arbetsuppgifter	working duties, responsibilities
	avgångna	school leavers
B	Barn och fritid (BF)	Child and Recreation Programme (BF)
	bedömning	assessment
	Bygg och anläggning (BA)	Building and Construction Programme (BA)
E	eftergymnasial utbildning	post-secondary education
	eftergymnasial utbildningsnivå	post-secondary or tertiary education as highest education
	Ekonomi (EK)	Business Management and Economics Programme (EK)
	El och energi (EE)	Electricity and Energy Programme (EE)
	Estetiska (ES)	Arts Programme (ES)
	examen	diploma
F	Folkhögskolan	folk high school
	Fordon och transport (FT)	Vehicle and Transport Programme (FT)
	föräldrarnas utbildningsnivå	parents' educational level
G	grundläggande behörighet till högskolan	basic eligibility to higher education
	grundskoleutbildning	compulsory education (primary and lower-secondary school)

	gymnasieprogram	upper secondary programme
	gymnasieprogrammets inriktning	orientation of the upper secondary programme
	gymnasieskola	upper secondary school
	gymnasieutbildning	upper secondary education
H	Handel och administration (HA)	Business and Administration Programme (HA)
	Hantverk (HV)	Handicraft Programme (HV)
	Hotell och turism (HT)	Hotel and Tourism Programme (HT)
	Humanistiska (HU)	Humanities Programme (HU)
	huvudsakliga arbetsuppgifter	main working duties
	huvudsaklig sysselsättning	main activity
	Högskolan	higher education
	högskoleförberedande program	higher education preparatory programme
	högskolestudier	higher education studies
	högst gymnasial utbildningsnivå	upper secondary education as the highest education
I	Industri tekniska (IN)	Industrial Technology Programme (IN)
	International Baccalaureate (IB)	International Baccalaureate (IB)
	inträdet på arbetsmarknaden	Entry into the labour market
K	Kommunal vuxenutbildning	municipal adult education
	Konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar	post-secondary courses in fine arts and culture
	kvinnor	women
	kön	sex
L	läsåår	academic year
M	män	men
	mätperiod	measurement period
N	Naturbruk (NB)	Natural Resource Use Programme (NB)

	Naturvetenskap (NA) nytta någon form av arbete	Natural Science Programme (NA) usefulness some type of work
P	population procent programtyp	population percent type of programme
R	Restaurang och livsmedel (RL) Riksrekryterande utbildningar (RX)	Restaurant Management and Food Programme (RL) nationwide recruitment programmes
S	Samhällsvetenskap (SA) slutbetyg statistiskt signifikant studiebevis studieförberedande program studier svensk bakgrund sysselsättning	Social Science Programme (SA) school leaving certificate statistically significant study certificate study preparatory programme studies Swedish background activity, employment, occupation
T	Teknik (TE) typ av avgångsbetyg	Technology Programme (TE) type of school leaving certificate
U	universitet utbildningsformer utbildningsnivå (tillräcklig) utländsk bakgrund	university types of schooling and education level of education (sufficient) foreign background
V	VVS och fastighet (VF) Vård och omsorg (VO)	HVAC and Property Maintenance Programme (VF) Health and Social Care Programme (VO)
Y	yrkesförberedande program Yrkehögskolan yrkesprogram yrkesämnen	vocational programme higher vocational education vocational programme vocational subjects

Ö	övergång till andra utbildningsformer	Transition to other types of education
----------	---------------------------------------	--

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.